

TILINPÄÄTÖS 2020

Toholammin kunta

Kunnanhallitus 29.3.2021 § 42

Tarkastuslautakunta 1.6.2021 § 24

Kunnanvaltuusto 22.6.2021 § 15

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	5
2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT	5
2.1 Tilinpäätös	5
2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat.....	6
3 TOIMINTAKERTOMUS.....	6
3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	6
3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus vuodesta 2020.....	6
3.2.2 Kunnan organisaatio	8
3.2.3 Henkilöstö	10
3.2.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
3.2.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	16
3.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	16
3.2.7. Ympäristövastuut	16
3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	17
3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	18
3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	18
3.4.2 Toiminnan rahoitus.....	19
3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	21
3.6 Kokonaistulot ja –menot	23
3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	24
3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	24
3.7.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	24
3.7.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	25
3.8 Keskeiset liitetiedot.....	28
3.9. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	28

3.9.1 Asiaa koskeva sääntely.....	28
3.9.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	28
3.9.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	28
4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	29
4.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	29
4.2 Tavoitteiden toteutuminen	29
4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	29
4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	29
4.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	44
4.3.3 Investointien toteutuminen	45
4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	46
4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	47
5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	48
5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet.....	48
5.2 Tuloslaskelma	48
5.4 Tase	50
5.5 Konsernilaskelmat	51
6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	54
6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	54
6.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät	54
6.2 Tuloslaskelman liitetiedot.....	54
6.2.1 Toimintatuotot	54
6.2.2 Verotulojen erittely	54
6.2.3 Valtionosuuksien erittely	54
6.2.4 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet	55
6.2.5 Sumu-poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	55
6.2.6 Pakollisten varausten muutokset.....	56
6.2.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	56
6.2.8 Rahoitustuotot ja -kulut	56

6.2.9 Tilintarkastuspalkkiot.....	56
6.2.10 Luottamushenkilöpalkkiot.....	56
6.3 Tasetta koskevat liitetiedot	57
6.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	57
6.3.2 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot.....	58
6.3.3 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	59
6.3. 4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	60
6.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	60
6.4.1 Henkilöstön lukumäärä.....	60
6.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	61
6.5.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	61
6.5.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot	62
6.5.3 Konsernitaseen liitetiedot	63
6.5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	63
7 ERIYTETTY TILINPÄÄTÖKSET	65
7.1 Liikelaytosten erillistilinpäätökset.....	65
Liikelaytoksen toimintakertomus.....	65
7.2. Liikelaytoksen tilinpäätöksen liitetiedot	72
7.2.1 Tuloslaskelman liitetiedot	74
7.3 Tytäryhtiöiden tilinpäätökset	79
8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	89
9 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	90

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain- ja asetuksen säännöksiä (KuntaL 68 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 67 §). Myös konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 68 a §).

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 68.2 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan konsernitilinpäätöksen laatimista ohjeistetaan tarkemmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätöslaskelmat laaditaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisiin kaavoihin. Liitetietojen antamisessa noudatetaan kuntajaoston antamaa yleisohjetta.

Tilinpäätöstä laadittaessa ja tilinavausta tehtäessä on noudatettava ns. yleisiä tilinpäätösperiaatteita (KPL 3:3 §). Säännös sisältää kuusi eri tilinpäätösperiaatetta ja yhden tilinavausperiaatteen.

- Oletus toiminnan jatkuvuudesta
- Johdonmukaisuus menettelytavoissa tilikaudesta toiseen
- Sisältöpainotteisuus
- Varovaisuuden periaate
- Tasejatkuvuuden periaate
- Suoriteperusteisuus
- Erillisarvostusta koskeva periaate

Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös siihen liittyvine asiakirjoinaan ja allekirjoituksineen tilintarkastajan tarkastettavaksi. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päättyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Kertomukseen sisältyy lausunto siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus (KuntaL 73.1 §, 75.1 §).

Jos tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen, tarkastuslautakunta hankkii asianomaisten selitykset sekä kunnanhallituksen lausunnon. Tarkastuslautakunta antaa arvionsa tehdyistä muistutuksista, siihen annetuista selityksistä ja kunnanhallituksen lausunnosta (KuntaL 75.2 ja 3 §). Kunnanhallitus saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi viimeistään tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä (KuntaL 68 §).

2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

2.1 Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, luettelot ja selvitykset sekä allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät. Kunnan tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase sekä konsernitase, konsernituloslaskelma ja konsernirahoituslaskelma. Konsernitase laaditaan, jos kunnalla on määäämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa.

2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase–erittelyt ja liitetietojen erittelyt (KPL 3:13 §). Ne säilytetään paperitulosteena.

3 TOIMINTAKERTOMUS

3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (KuntaL 68§). Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymisestä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3:1§). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista (KuntaL 68§). Talousarvion toteutumisvertailu on siten olennainen osa toimintakertomusta. Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus vuodesta 2020

Talous

Toholammin kunnan tulos on 1 610 963,54 euroa ylijäämäinen (budjetoitu alijäämä – 586 194) ilman viemäriiikelaitosta. Vuosikate on talousarviossa 164 506 euroa ja toteutunut vuosikate on 2 381 197,83 euroa eli vuosikate on 2 216 691,83 euroa positiivisempi ja talousarviota parempi. Lisätalousarviota ei tarvinnut tehdä tilikaudella, koska kaikki osastot pysyivät talousarvioissaan.

Suurimmat muutokset talousarvioon nähden tulivat toimintakulujen alittumisesta 1 518 753,83 euroa verrattuna budjetoituun. Toimintatuotot alittuivat 90 025,68 euroa. Verotuloja kertyi 162 367,33 euroa vähemmän kuin mitä talousarvioon oli varauduttu. Valtionosuudet toteutuivat 892 548 euroa talousarviota suurempana valtion maksamista pandemiaan kohdistuvista tuista johtuen. SOITEn kustannus alittui 298 476,28 euroa budjetoituun verrattuna. Perusturvapalveluiden menot alittuivat 498 456,09 euroa ja erikoissairaanhoidon menot ylittivät 199 979,81 euroa budjettiin verrattuna. Kevään etäopiskeluaika koulupuolella aiheutti koulukuljetusten alittumisen 105 415 eurolla. Rakennuslupatuloja kirjattiin 216 000 euroa budjetoitua enemmän.

Viemäriiikelaitoksen tulos on 306 247,47 euroa alijäämäinen. Tulos on 228 437,47 euroa budjetoitua – 77 810 heikompi. Koko kunnan tulos sisältäen iikelaitoksen on 1 304 716,07 euroa ylijäämäinen.

Elinkeinoelämä

Toholammin kunnan viestintä on lisääntyvässä määrin monikanavaista ja aktiivista. Kunta otti käyttöön Instagram-kanavan noin vuosi sitten. Muiden somekanavien sisällöntuottoa on lisätty ja tehostettu. Yrittäjille tai yrittäjäksi aikoville on kohdistettu myös viestintätoimenpiteitä. Sähköinen markkinointiesite valmistui vuoden alussa. Työpaikkojen säilyminen ja mahdolliset uudet työtehtävät mahdollistavat toimeentulon kunnan asukkaille. Näillä toimenpiteillä ja palveluiden saatavuudella kehitetään positiivista ja avointa kuntaimagoa sekä tähdätään siihen, että asukkaat viihtyvät ja pysyvät kunnassa. Toivomme, että asukkaat näillä toimenpiteillä myös pysyvät kunnan asukkaina. Sisäistä informaatiota varten otettiin juuri käyttöön Intra. Intran avulla henkilöstö saa ajankohtaisia tiedotteita. Intraa löytyy myös hyödyllisiä ohjeita, lomakkeita ja kuvapankki on henkilökunnan käytettävissä.

Koronapandemia on vaatinut kuntalaisilta ja henkilökunnalta yhä enemmän joustavuutta ja uudenlaisia kommunikaatiomalleja. Kunnan viestintää on lisätty ja toimenpiteet terveyden edistämiseksi ovat

sujuneet onnistuneesti. Etätö on haastanut kunnan palvelutuotantoa ja tehostanut myös tietoturvariskien hallintaa. Kunnan verkkosivuilla on avautunut Chatti, jossa asiakaspalvelijoina toimivat muutama kunnan työntekijä. Saavutettavuusdirektiivin myötä saimme myös saavutettavuusraportin kunnan verkkosivuista vuonna 2020. Nappi tukee edelleen kunnan viestintää ja yrittäjien välistä viestintää kuntalaisille palveluiden saavutettavuudessa.

Tiedonhallintalain tultua voimaan kunnassa on valmisteilla tiedonhallintamalli, joka on jatkuvasti ylläpidettävä asiakirja. Asiakirjajulkisuuskuvaukset on valmisteilla. Sähköiseen asianhallintaan valmistaudutaan. Valmistelussa on myös tiedonohjaussuunnitelma, joka toimii Innofactorin Dynasty 10-asianhallintajärjestelmän taustalla.

Elintarviketeollisuuden useat kehityshankkeet kuntakeskuksessa ja Härkänevalla ovat mahdollistaneet nykyisten työpaikkojen olemassaolon ja antaneet edellytyksiä myös uusien työpaikkojen syntymiselle.

Uusia työpaikkoja on saatu perustettua ja lisää työpaikkoja on syntynyt myös kierrätysliiketoiminnan vahvistaessa asemiaan markkinoilla. Lomautuksia ei ole ollut kunnan palvelutuotannossa. Lisäksi biokaasu-yritystoiminnan kehittämistyössä on hyödynnetty puhdistamolietteitä ja teollisuuden- sekä elintarviketuotannon sivutuotteita. Toiminta biokaasutuotannossa on käynnistynyt Härkänevalla. Lisäksi biopolttoaineiden jakelun sijoittumista kuntakeskukseen valmistellaan.

Tuulivoimaluvat on myönnetty 65 tuulivoimalalle ja luvat ovat lainmukaiset. Uusien yritysten määrä vuonna 2020 oli 27 yritystä.

Neuvotteluiden tuloksena on toteutettu alueen liikenneyhteyksien parantamista, kun tie 63 hankkeen (Seinäjoki -Oulu) muutos sai vahvistusta suunnittelussa. Ylivieska – Sievi väli on peruskorjattu kesällä 2020 ja suunnittelu Evijärvi – Kaustinen välille on käynnistynyt. Tämä luo edellytykset vaikeimman tieosuuden korjaamiselle. Hankkeen toteuttaminen edistää uusien yritysten sijoittumista alueelle. Selvitämme biopolttoaineiden jakelun mahdollistamista kunnassamme.

Investoinnit

Kunnan investointien nettomenoksi jäi 1.464.395,97 euroa. Suurimmat investoinnit olivat kirkonkylän koulukeskus 1.334.042,30 euroa, kaavateiden rakentaminen ja valaistus 42.824,36 sekä kiinteistöjen korjaukset 104.023,52 euroa. Lisäksi taseessa olevasta pakollisesta varauksesta käytettiin Hautakankaan kaatopaikan maisemointiin 43.583,15 euroa.

Riskienhallinta

Vuosikello on ollut osana toiminnanohjausta ja kehityskeskustelut ovat eri osastoilla sen mukaisesti toteutettu.

Kunta omistaa yhden teollisuushallin, joka on vuokrattuna yrityksille ja osa tiloista toimii palokunnan väistötilana. Tällä menettelyllä on osaltaan hallittu kunnan riskejä.

Kunnanjohtaja on osallistunut konserniyhtiöiden hallintoon ja kokouksiin. Tällä menettelyllä on haluttu varmistaa kunnan strategisen ohjauksen vaikutus ja toteutuminen myös konsernihallinnossa. Uusittu kunnan strategia hyväksyttiin kunnan valtuustossa 10.9.2018 vuosille 2018–2022. Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla on otettu käyttöön ja huomioidaan päätöksiä tehtäessä. Kunnan strategia käydään läpi uuden valtuustokauden alussa.

Jukka Hillukkala
kunnanjohtaja

3.2.2 Kunnan organisaatio

Toholammin kunta on perustettu vuonna 1865 ja se sijaitsee Lestijoen keskijuoksulla, Keski-Pohjanmaalla. Naapurikaupunki lännessä on Kannus ja naapurikuntia ovat idässä Lestijärvi, pohjoisessa Sievi ja etelässä Kokkola. Toholammin kunta kuuluu maakunnallisesti Keski-Pohjanmaahan. Seudullisesti kunta kuuluu vuonna 1993 perustettuun Kaustisen seutukuntaan yhdessä Kaustisen, Vetelin, Lestijärven ja Halsuan kuntien kanssa.

Toholammin kunta

Perustamisvuosi	1865
Pinta-ala	626,36 km ²
Vesipinta-ala	6,54 km ²
Maapinta-ala	619,82 km ²
Peltopinta-ala	n 7956 ha
Metsäpinta-ala	n. 11931 ha
Kaavoitettu alue	265,66 ha
Väestötiheys	5,0 as./km ²

3.2.2.1 Luottamushenkilöorganisaatio 2020

KUNNANVALTUUSTO

Valtuuston toimikausi 1.6.2017 – 31.05.2021

Kunnanvaltuusto	pj Ranta-Nilkku Mika I vpj Järvenoja Antti II vpj Harju Ulla-Riitta
-----------------	---

Tarkastuslautakunta	pj Järvenoja Antti vpj Harju Ulla-Riitta
---------------------	---

Kunnanhallitus	pj Piispanen Ilkka vpj Suomala Ville
----------------	---

Keskusvaalilautakunta	pj Hukari Sakari vpj Rautiainen Mauri
-----------------------	--

Rakennus- ja ympäristö lautakunta	pj Karjalainen Heimo vpj Ala-Kopsala Marjo
--------------------------------------	---

Sivistyslautakunta	pj Järvenoja Marko vpj Nylander Iida
--------------------	---

Toimikaudella 2017–2021 (1.6.2017 alkaen) Toholammin kunnanvaltuustossa on 17 jäsentä. Kunnanvaltuuston puheenjohtajana toimii Mika Ranta-Nilkku, I varapuheenjohtajana Antti Järvenoja ja II varapuheenjohtajana Ulla-Riitta Harju. Kunnanvaltuusto kokoontui kertomusvuoden aikana 5 kertaa ja käsittelee yhteensä 50 asiaa.

Toholammin kunnanvaltuuston voimasuhteet 2017–2021

KESK	10
SDP	3
KOK	2
PS	1
KD	1
Yhteensä	17

KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa, valmistelee kunnanvaltuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii kunnanvaltuuston päätösten toimeenpanosta. Sen tehtäviin kuuluu myös kunnan etujen valvominen, kunnan edustaminen ja lausuntojen antaminen kunnan puolesta. Sopimusten ja oikeustoimien tekeminen kuuluu kunnanhallitukselle, jollei niitä ole ohje- tai johtosäännöillä siirretty muille sen alaisille hallintokunnille.

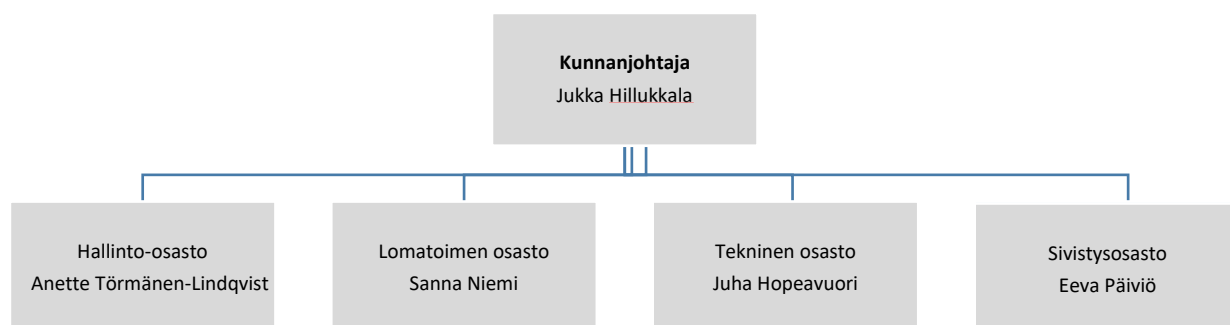
Kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, puheenjohtajana toimii Ilkka Piispanen ja varapuheenjohtajana Ville Suomala. Kunnanhallitus kokoontui kertomusvuoden aikana 16 kertaa ja käsitteli yhteensä 203 asiaa.

Kunnanhallituksen apuna ja sen valvonnan alaisina toimivat lauta- ja johtokunnat sekä eri viranhaltijat. Kunnanhallituksen johtavina viranhaltijoina toimivat kunnanjohtaja ja hallintojohtaja. Kunnanjohtaja esittelee hallituksen käsittelemät asiat ja hänen ollessaan estyneenä ja esteellisenä hallintojohtaja.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti (18.6.1998 § 20) tilivelvollisia ovat luottamushenkilöistä kunnanhallituksen ja lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet.

Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja tulosalueiden esimiehet sekä lautakuntien esittelijät. Eri projektien projektivastaavat ovat tilivelvollisia kunnan hallinnoimien projektien osalta.

3.2.2.2 Viranhaltijaorganisaatio

3.2.3 Henkilöstö

Toholammin kunnan palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa 271 työntekijää. Palkat ja palkkiot vuonna 2020 olivat 287 718 euroa alemmat kuin edellisenä vuonna. Henkilöstömäärän tarkastelussa tarkasteluajankohta on 31.12.

	2017	2018	2019	2020	muutos-%
Palkat ja palkkiot	8 185 502	8 303 677	8 591 932	8 304 214	-3,4 %
Henkilöstö	249	269	284	261	-8,1 %

Kunnassa on laadittu erillinen henkilöstöraportti tilikaudelta 2020.

3.2.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomen työttömyysaste 2020 oli keskimäärin 13,0 % (9,2 % 2019). Toholammilla työttömyysasteen vuoden keskiarvo oli 9,3 % (7,1 % 2019) eli pari prosenttia korkeampi kuin edellisvuonna. Alimmillaan työttömyys oli tammikuussa 6,4 %. Keski-Pohjanmaan työttömyysaste alitti koko maan työttömyysasteen ollen 9,9 % (7,3 % 2019).

KOROT

EKP:n ohjauskorko oli 1.1.-31.12.2020: 0,00 %.

Euriborkorot	12/2020	01/2021
1 kk	-0,554	-0,571
3 kk	-0,545	-0,548
12 kk	-0,499	-0,512

Peruskorko 1.1.–30.6.2020 0,25 % ja 1.7.-31.12.2020: 0,25 %

Viivästyskorko 1.1.– 31.12.2020: 7,00 %

KUNTATALOUDEN KEHITYS

Kuntien toimintakulut kasvoivat vuonna 2020 noin 1,8 prosenttia ja kuntayhtymien 1,9 prosenttia. Yhteensä menojen kasvu lähentelee 800 miljoonaa euroa, mikä on kuntatalouden kokonaisuudessa matala euromäärä. Materiaalin ostot lisääntyivät 300 miljoonalla eurolla, mikä liittyy kuntien ja kuntayhtymien koronahankintoihin ja varautumiseen. Muiden kululajien kasvu näyttäisi pysyneen erittäin maltillisena palkankorotuksista, hintojen noususta, väestön ikääntymisestä ja hallituksen tehtävien laajenuksista sekä tulevaisuusinvestoinneista huolimatta.

On suuri kysymysmerkki, kuinka paljon korona lopulta tuotti kunnille vuonna 2020 säästöjä, ja mikä olisi ollut menojen kehitys ilman koronaa. Toisaalta tämä on lähes irrelevantti kysymys, sillä koronan vaikutukset eivät ole ohi ja asiaa on syytä peilata useamman vuoden aikavälillä.

Kuntien verotulot yhteensä kasvoivat viime vuonna 4 prosenttia. Kasvuvauhti on isompi kuin muutama edellisenä vuonna. Toteutuma on isompi kuin myös viime syksyn kuntatalousohjelman ennusteissa. Vahvaan verokertymään vuonna 2020 vaikutti kaksi poikkeustekijää. Vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistuksen käyttöönotto vuonna 2019 ja kuntien koronatukena päätetty yhteisöveron jako-osuuskorotus.

Ilman näitä kahta tekijää kuntien verotulot olisivat kasvaneet vuonna 2020 vain noin 0,5 prosentin taita. Se, että kuntien verotulojen kehitys ilman edellä mainittuja poikkeustekijöitä olisi pysynyt koronavuonna kuitenkin plussalla, johtuu ansiotulojen, erityisesti eläkkeet ja työttömyysetuudet, kokonaisuutena kasvusta vuonna 2020. Tulojen ja menojen epätasapaino aiheutti sen, että kuntatalouden tilikauden tulos heikkeni vuoden 2018 lukemasta edelleen. Noin 200 miljoonan euron suuruinen alijäämä oli kuitenkin odotettua parempi tilastotieto, sillä tilikauden tuloksen odotettiin vaipuvan vuonna 2019 kuntatalouden historian heikoimpaan lukemaan.

Kuntien valtionosuudet nousivat 11 miljardiin euroon vuonna 2020. Nousu on ennätysmäisen iso kunta-valtio-suhteessa. Valtionosuuksia kasvattivat erityisesti valtion lisätalousarvioissa kunnille myönnettyt koronatuudet, mutta niitä lisäsivät myös valtionosuuksien lakisääteiset tarkistukset, Sanna Marinin hallituksen kuntien laajeneviin tehtäviin myönnettyt valtionosuuspäätökset ja kiky-sopimuksen lomarahasäästöön pohjautuneen valtionosuusleikkauksen päätyminen.

Kuntien investoinnit kasvoivat ennakkotietojen mukaan 4,6 prosenttia vuonna 2020. Kuntayhtymissä kasvu oli noin 6,3 prosenttia.

Lähde: Minna Punakallio, pääekonomisti Suomen Kuntaliitto ry

OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS

Kaustisen seutukunnan palvelutarpeen arviointi 2016–2025 (Toholammin kunta):

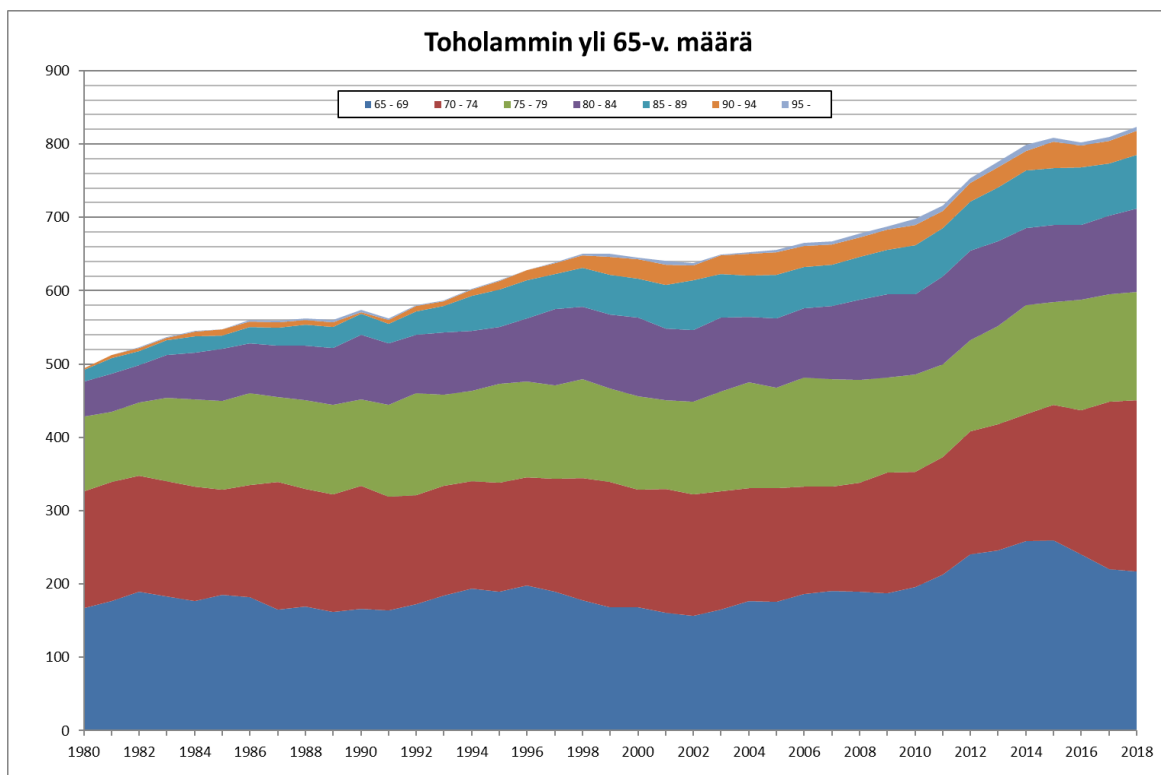
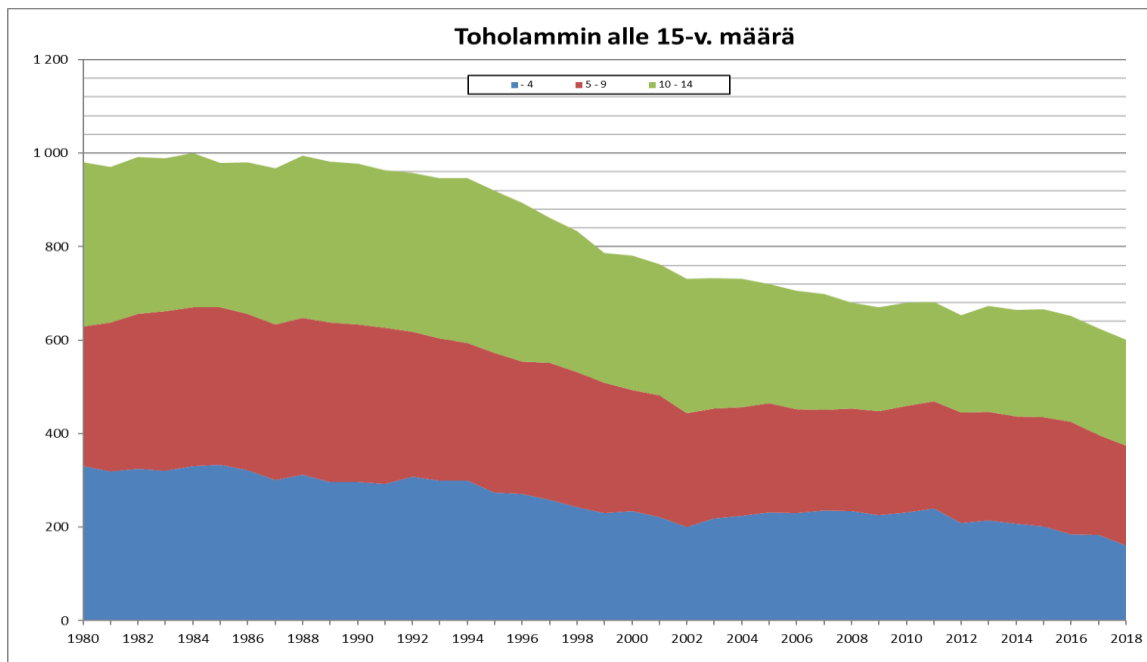
Toholammin palvelutarpeen kannalta haasteet ovat palvelurakenteen muutostarpeessa ja työikäisen väestön merkittävästä vähenemisestä väestöennusteiden mukaan.

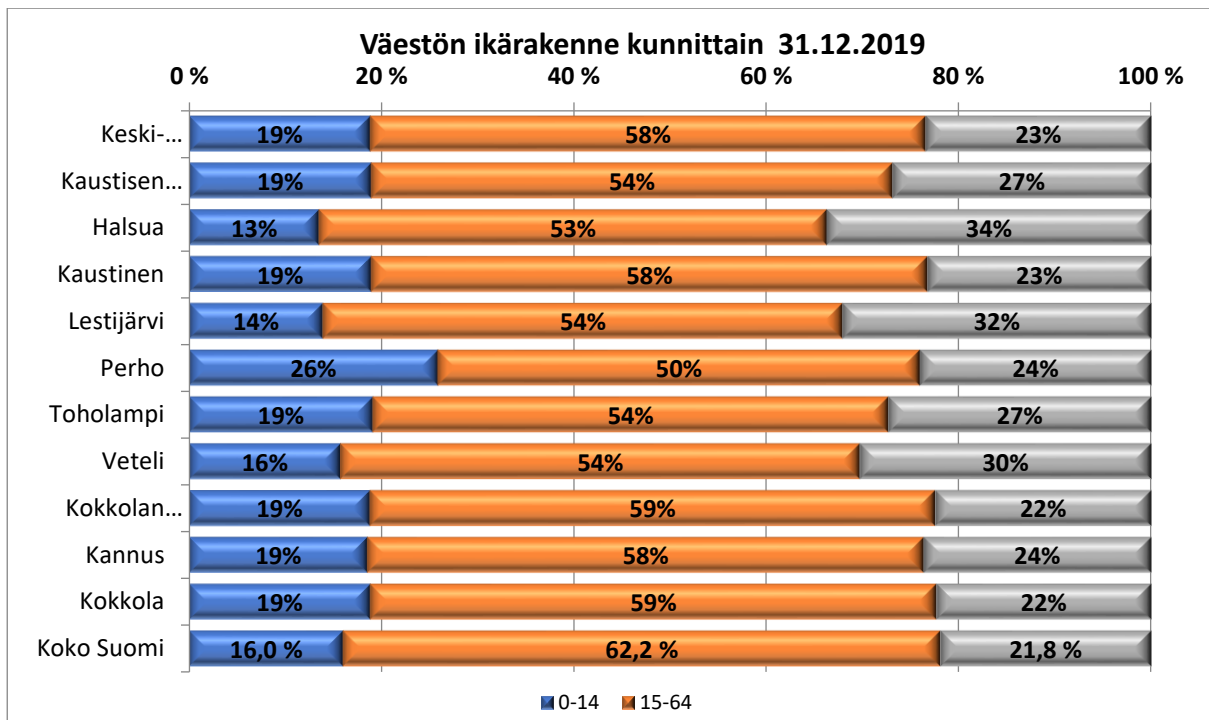
Keskeiset johtopäätökset palvelutarpeen muutoksista vuoteen 2025 mennessä

- 1) Väestön ikääntymisen seurauksena vanhusväestölle suunnattujen palvelujen tarve kasvaa.
- 2) Lasten päivähoidon osalta palvelutarpeen ennakoidaan vähenevän lapsimäärän vähentyessä, ellei kunnallisen päivähoidon piirissä olevien lasten osuus tuntuvasti nouse nykyisestä
- 3) Perusopetuksen palvelutarve vähenee oppilasmäärien vähenemisen seurauksena
- 4) Väestömäärän väheneminen vaikuttaa sekä kunnan tulopohjaan että muihinkin kuin edellä mainittuihin palveluihin.

Väestö ja elinolot

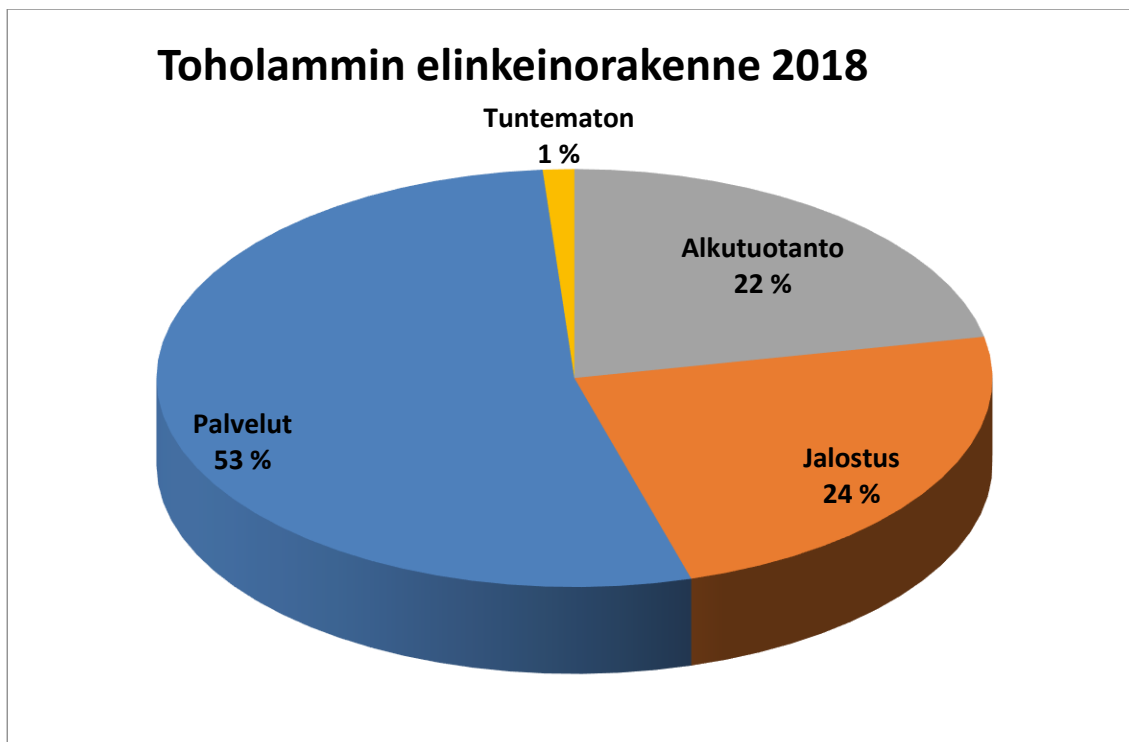
Toholammin kunnan väestökehitys

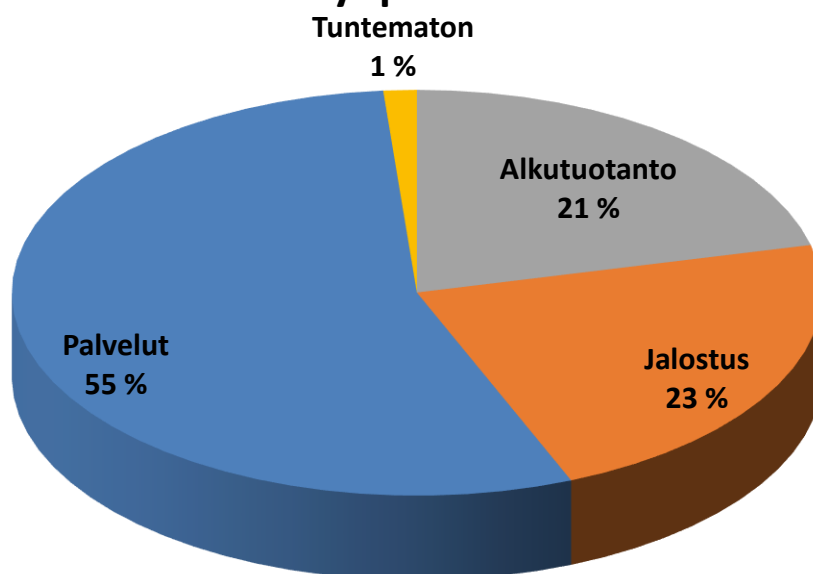

ELINKEINORAKENNE 2018

Toholammin kunnan elinkeinorakenne: Alkutuotanto 22 %, Palvelut 53 %, Jalostus 24 % ja Tuntematon 1 %.

Toholammin työpaikkarakenne 2018

Alueella työssäkäyvät (työpaikat) toimialoittain (TOL 2008 kirjaintaso)

Lähde: Tilastokeskus		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Toholampi	Toimialat yhteensä	1133	1241	1204	1172	1125	1084	1040	1055
	A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	304	295	295	271	279	255	234	224
	B Kaivostoiminta ja louhinta	1	1	1	0	0	0	0	0
	C Teollisuus	155	158	166	180	165	178	175	183
	D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoim.	3	3	2	3	4	3	4	4
	E Vesi-, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ym.	3	15	19	16	22	21	16	16
	F Rakentaminen	50	53	47	43	55	44	47	49
	G Tukku- ja vähittäiskauppa; moott. ajoneuv. ja moottori	100	105	87	82	71	72	65	63
	H Kuljetus ja varastointi	128	113	111	107	99	102	96	105
	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	33	35	39	34	33	28	30	36
	J Informaatio ja viestintä	1	1	1	1	2	2	3	3
	K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	19	20	20	19	16	16	13	14
	L Kiinteistöalan toiminta	2	3	1	3	3	3	4	4
	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	11	19	15	20	15	15	24	28
	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	63	60	56	54	32	39	39	32
	O Julk. hallinto ja maanpuol.; pakoll. sos.vak.	32	42	38	43	37	41	25	30
	P Koulutus	76	71	66	69	69	64	73	69
	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	73	163	151	150	147	134	118	122
	R Taiteet, viihde ja virkistys	7	2	5	3	8	3	5	3
	S Muu palvelutoiminta	56	68	62	51	52	49	46	45
	T Kotital. toim. työnantajina; kotital. tuott. omaan käyttöön	0	0	1	2	1	1	3	11
	U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0
	X Toimiala tuntematon	16	14	21	21	15	14	20	14

Työpaikkaomavaraisuusaste												
Aluejako 2010												
Lähde: Tilastokeskus												
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Keski-Pohjanmaa	99,5	100,5	100,3	100,2	100,4	100,7	100,6	100,4	100,9	100,3	93,1	
Kaustisen seutukunta	90,8	90,5	85,9	85,8	93,3	93,6	92,7	91,5	92,1	89,6	83,6	
Halsua	90,8	91,7	78,4	77,0	91,1	94,0	98,3	95,6	93,8	93,1	85,9	
Kaustinen	92,2	92,0	87,8	89,7	97,1	97,7	97,3	92,9	91,1	88,6	82,9	
Lestijärvi	105,3	101,0	95,9	93,5	101,0	103,7	102,4	96,8	104,7	105,9	97,2	
Perho	90,1	92,9	95,9	96,6	97,4	96,5	96,6	96,6	96,5	92,4	86,8	
Toholampi	87,6	87,4	83,5	82,4	93,2	93,0	91,4	93,0	93,5	88,7	84,3	
Veteli	89,7	87,1	78,5	77,4	84,0	83,8	80,7	82,0	86,0	84,9	77,6	
Kokkolan seutukunta	102,2	103,6	104,7	104,6	102,6	102,8	102,9	102,9	103,4	103,3	95,7	
Kannus	100,8	99,5	95,1	96,2	100,7	97,7	98,7	99,9	99,0	94,8	85,6	
Kokkola	102,3	104,1	105,9	105,6	102,8	103,4	103,4	103,3	103,9	104,3	96,8	

*Viimeisimmät saatavilla olevat tilastotiedot.

TYÖTTÖMYYSASTE

Toholammin kunnan työttömyysaste vuonna 2020 oli keskimäärin 9,3 %, korkeimmillaan työttömyysaste oli kesäkuussa ollen 13,0 %. Työttömiä oli kuukausittain keskimäärin 117 henkeä.

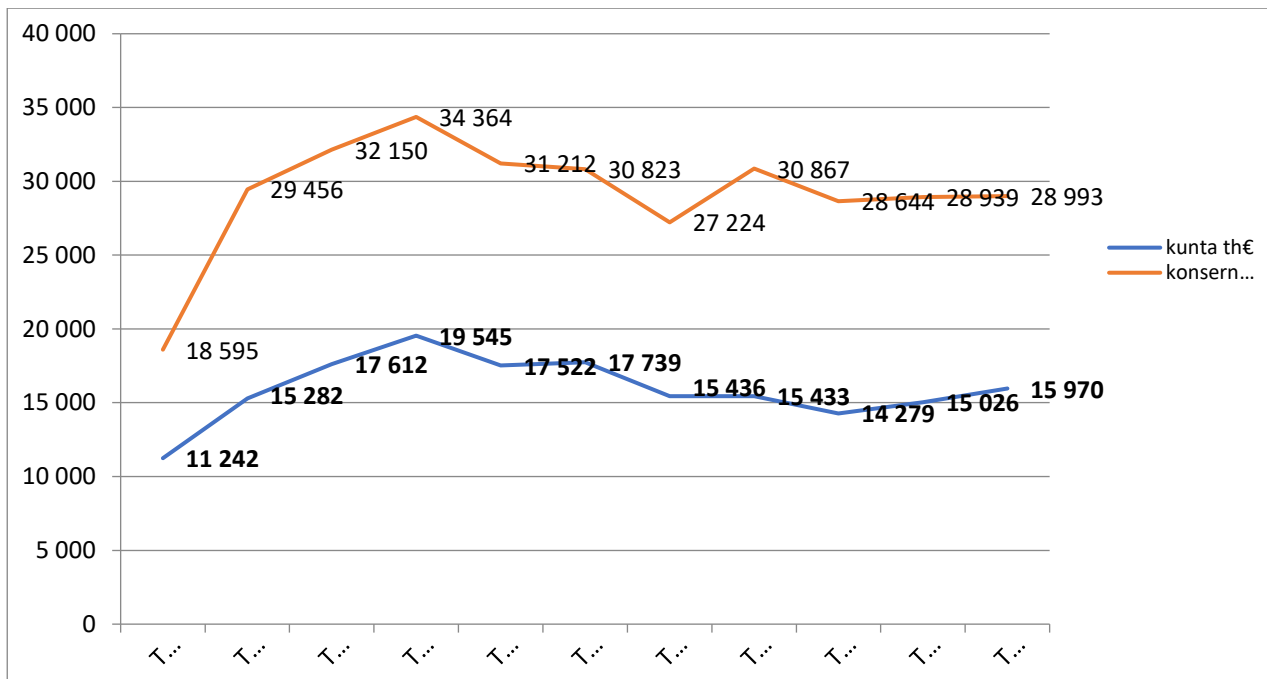
VEROTUS

Tuloveroprosentti 21,75

Kiinteistöveroprosentit 2020

- yleinen veroprosentti	1,00 %	
- vakituiset asuinrakennukset	0,65 %	
- muiden asuinrakennusten veroprosentti		1,10 %
- rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti	2,90 %	
- yleishyödyllisen yhdistyksen kiinteistöveroprosentti	0,00 %	
- voimalaitosten veroprosentti	3,10 %	

LAINAMÄÄRÄ 1000 €

Toholammin kunnan lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 16,0 milj. euroa eli 1,0 milj. euroa enempi kuin edellisvuonna. Kuntakonsernin lainakanta on vuoden 2020 lopussa 28,9 milj. euroa kuten edellisen vuoden lopussakin.

Vuonna 2020 lainoja oli kunnalla 5383 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 63,1 %.

Vuonna 2019 lainoja oli kunnalla 4951 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 63,2 %.

Vuonna 2020 lainoja oli koko kuntakonsernilla 9772 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 77,3 %.

Vuonna 2019 lainoja oli koko kuntakonsernilla 9535 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 78,4 %.

3.2.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toholammin kunnan maksuvalmiuden rahoitus on hoidettu sekä lyhytaikaisilla kuntatodistuksilla että pitkäaikaisilla kiinteäkorkoisilla lainoilla. Lainojen korkotaso on ollut edelleen poikkeuksellisen matala.

3.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien hallintaa on kuvattu Konsernivalvontaohjeessa, Tietoturvapoliitikassa ja Turvallisuussuunnitelmassa. Kunnan riskien arviointia ja hallintaa suoritetaan johtoryhmän toimesta.

Kunnan vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2017 Novum Oy:n vakuutusmeklarin toimesta. Vakuuttaminen on toteutettu riittävällä tavalla vahinkoriskien rajaamiseksi.

3.2.7. Ympäristövastuut

Hautakankaan kaatopaikan maisemointi on vielä kesken.

3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Selonteon taustaa

Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen

Selvityksen perusteena on Toholammin kunnan sisäisen valvonnan ohjeistus. Riskien hallintaa sekä muihin toiminnan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyviä asioita on käsitelty Konsernivalvontaohjeessa, Tietoturvapoliitikassa ja Turvallisuuksuunnitelmassa. Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöskertomus kuvaavat osaltaan sisäisen valvonnan järjestämistä.

Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen

Talousarvion ja -suunnitelman mukaisten taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan kuukausittain johtoryhmässä sekä raportoidaan hallitukselle. Raportoinnin yhteydessä selvitetään toimintaympäristön muutoksia, ja niiden vaikutuksia kunnan toimintaan. Sosiaali- ja terveystoimen siirtyminen alueelliseksi toiminnaksi ja lomatoimen toiminta-alueen laajentuminen ovat tuoneet muutoksia valvontaan.

Osastopäälliköt ovat raportoineet osavuosikatsauksessa toiminnan ja talouden kehityksestä ja oleellista poikkeamisista tavoitteeseen ja edellisen vuoden tilanteeseen nähden. Toiminnan tarkastelu on toteutettu kunnanjohtajan ja osastopäälliköiden välisillä tilannekatsauksilla ja vapaamuotoisilla kehittämiskeskusteluilla.

Sisäisen valvonnan ohje ja konserniohje on uusittu vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Sisäisen tarkastuksen organisointi 2020

Sisäinen tarkastus on osittain ulkoistettu. Valtuustokaudella tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Auditor Oy. Tarkastuksessa todennetaan voimassa olevat sisäisen valvonnan ohjeet. Sisäisen valvonnan asianmukaisuutta valvotaan jatkuvasti muun tarkastuksen yhteydessä sekä erikseen valituilla painopistealueilla. Tavoitteena on toteuttaa BDO Auditor Oy:n lanseeraama sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan kysymyssapluunan mukainen arviointi.

Työpaikkahäirinnän ohjeistus on voimassa myös kunnan tytäryhtiöissä.

Viranhaltijat ovat omalta osaltaan suorittaneet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti tarkastusta ja valvontaa ja raportoineet siitä esimiehilleen.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lautakuntien alaisten viranhaltijoiden päätökset tuotiin lautakunnille tiedoksi lautakuntien kokouksissa. Lautakuntien ja kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden päätökset tuotiin kunnanhallitukselle tiedoksi kunnanhallituksen kokouksissa. Päätökset mainittiin esityslistalla ja päätösluettelot toimitettiin esityslistan mukana.

Päätösten valmistelussa pyrittiin erityiseen tarkkuuteen lakien ja säännösten noudattamisessa ja tarvittaessa jo valmisteluvaiheessa käytettiin lakimiesten ja tilintarkastajan asiantuntemusta. Hallintosääntö määrittelee aukottomasti päätösvallan ja sitä noudatettiin toiminnassa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä eikä niissä ole jouduttu korvaus- tai muihin oikeudellisiin vastuisiin.

Kalustotilien pääkirjat toimivat kalustoluetteloina.

Sopimustoiminta

Voimassa olevilla sopimuksilla ei ole ollut kunnalle negatiivisia seurauksia. Sopimusten noudattaminen ja niiden vanhentumisajan seuraaminen kuuluu kunkin hallintokunnan vastuulliselle viranhaltijalle.

Sopimusten järjestelmällisestä seuraamisesta ja vastuuhenkilön nimeämisestä on syytä edelleen muistuttaa hallintokuntia.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäiseen tarkastukseen ei ole osoitettu erillisiä omia resursseja eikä palveluja hankita ulkopuolelta.

3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvulla. Tunnusluvut on laskettu kunnan **ulkoisesta** tuloslaskelmasta, josta kunnan **sisäiset erät on eliminoitu**.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys tilikaudelle jaksotettuihin menoihin, jotka laskelmassa on esitetty määrättyssä etuoikeusjärjestyksessä. Tulorahoituksen riittävyys arvioidaan toiminta-, käyttö- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tuloslaskelmassa on mukana viemäriliikelaitos.

TULOSLASKELMA (sis. Viemäriliikelaitos) 1000 euroa

	01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2019
Toimintatuotot	8 592,5	8 463,9
Toimintakulut	-27 711,6	-27 801,9
Toimintakate	-19 119,1	-19 338,0
Verotulot	9 412,6	9 316,4
Valtionosuudet	12 056,1	10 347,4
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	25,8	26,0
Muut rahoitustuotot	24,8	19,7
Korkokulut	-138,5	-148,0
Muut rahoituskulut	-7,2	-9,6
Vuosikate	2 254,5	213,9
Poistot ja arvonalentumiset	-949,9	-965,0
Tilikauden tulos	1 304,6	-751,1
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	1 304,6	-751,1

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	31,01 %	30,44 %
Vuosikate/Poistot, %	237,36 %	22,17 %

Vuosikate, euroa/asukas	759,88	70,50
Asukasmäärä	2967	3035

Toholammin kunnan toimintakate tilinpäätöksessä 2020 on -19 119 173,7 euroa. Toimintakate on 1,1 % eli 218 777,35 euroa parempi kuin vuonna 2019.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate on erilainen eri kunnissa ja siihen vaikuttavat mm. kunnan oman toiminnan määrä (lukio, terveyskeskus). Alkuperäinen talousarvio tilikaudelle 2020 oli budjetoitu 664 004 euroa alijäämäiseksi (kunta -586 194 euroa ja viemäriiikelayos -77 810 euroa).

Tilikauden aikana ei ole tehty lisätalousarviota.

Toimintatuottoja kertyi 128 538 euroa enempi kuin vuonna 2019 ja toimintamenoja 90 231 euroa vähemmän kuin vuonna 2019. Maksutuottoja oli 209 808 enempi kuin vuonna 2019. Henkilöstömenoja oli 476 146 euroa vähempi kuin vuonna 2019. Palvelujen ostoja oli 294 639 euroa enempi kuin vuonna 2019.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku, joka arvioi rahoituksen riittävyyttä. Perusolettamus on, että terveessä taloudessa sen on katettava poistot. Vuoden 2020 vuosikate on positiivinen.

Toholammin kunnan vuosikate on 2 254 576,46 euroa, mikä on 759,88 euroa/asukas.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jakotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöksessä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

Toholammin kunnan tilikauden tulos on ylijäämäinen 1 304 716,07 euroa.

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista on 31,01 %. Tunnusluku osoittaa kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Jos tilannetta tarkastellaan toisin päin 68,99 % toiminnasta rahoitetaan verorahoituksella. **Vuosikate prosentteina poistoista** kuvaa tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Luku on **237,36 %**. **Vuosikate euroa/asukas** tunnusluvulla arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä. Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei ole voitu asettaa, koska mm. kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi sekä kuntien erilaiset veroprosentit vaikuttavat vuosikatetavoitteen asettamiseen kunnassa. Toholammin kunnan vuosikate on **759,88 euroa/asukas**.

3.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä saatavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA (sis. Viemäriiikelayos) 1000 euroa

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 254,6	214,0
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	39,5	-37,2
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 077,2	-625,1
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,5	29,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	131,9	

Toiminnan ja investointien rahavirta	349,3	-419,2
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	200,0	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-554,8	-554,8
Lyhtyaikaisten lainojen muutos	1 498,7	1 301,3
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 004,6	-276,7
Rahoituksen rahavirta	139,3	469,8
Rahavarojen muutos	488,6	50,6
Kassavarat 31.12.	655,3	166,8
Kassavarat 1.1.	166,8	116,1

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, th€	3 072	1 185
Investointien tulorahoitus, %	108,6	35,9
Lainanhoitokate todellinen	3,5	0,5
Lainanhoitokate laskennallinen	2,0	0,3
Kassan riittävyys, pv	7,8	2,1
Asukasmäärä	2 967	3 035

Toiminnan ja investointien rahavirta ilmaisee kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen luku ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättäneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Kunnan tunnusluku on 3 072.

Investointien tulorahoitus-% kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai toimintapääomalla. Toholammin kunnan investointien tulorahoitusprosentti on 108,6 %.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tunnusluvun laskennassa on käytetty laskennallisia lyhennyksiä koska kunnan lainakanasta yli 20 % on kertalyhenteisiä. Kunnan tunnusluku laskennallisilla lyhennyksillä on 2,0. Todellisilla lyhennyksillä lainanhoitokate on 3,5. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja **heikko** kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Tunnusluku 7,8 ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Tuloslaskelmaan merkittyjen tulojen tulisi kattaa tuloslaskelmaan merkityt menot. Rahoitusnäkökulmasta arvioiden vuosikatetta suhteutetaan investointeihin ja lainanlyhennyksiin. Tulorahoituksen riittävyydestä voidaan tehdä johtopäätöksiä, onko kunnan talous tasapainossa vai ei. Tilikauden vuosikate on positiivinen ja tulos positiivinen, joten vuosikate riittää poistojen kattamiseen. Valtakunnallisen arviointitavan mukaan kohdistuu luokkuun 1. Tunnuslukuun vaikuttaa vahvasti kuluneen vuoden poikkeuksellisen pandemiatilanteen johdosta saadut valtionosuuksien lisäykset.

1 Ylijäämäinen tai vahva talous Vuosikate riittää sekä korvausinvestointeihin että toteutettujen investointien rahoittamiseen otettujen lainojen takaisinmaksuun.	2 Tasapainossa oleva talous Vuosikate riittää suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Sumupoistojen tulisi vastata vuotuisia korvausinvestointeja.
3 Heikko talous Vuosikate on positiivinen, tilikauden tulos negatiivinen.	4 Kriisitalous Vuosikate on negatiivinen.

3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Taseen tunnusluvut ovat heikentyneet edellisestä vuodesta, mikä osoittaa, että kunnan talous jatkaa heikkenemistä.

Seuraavassa on Toholammin kunnan tase tuhansina euroina vuosilta 2019–2020 sekä taseen tunnusluvut. Tase sisältää viemäriiikelayoksen.

TASE 31.12.2020

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>		<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335,3	9 335,3
Aineettomat oikeudet			Arvonkorotusrahasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	9,1	20,9	Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien yli-	450,8	1 201,9
Aineettomat hyödykkeet yht.	9,1	20,9	Tilikauden yli-/alijäämä	1 304,7	-751,1
Aineelliset hyödykkeet				11 090,8	9 786,1
Maa- ja vesialueet	1 820,8	1 856,0	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	15 198,4	15 036,3	VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 156,3	2 300,1	Poistoero	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	89,7	92,3	Poistoero ja vapaaehtoi	0,0	0,0
Muut aineelliset hyödykkeet	15,4	15,4	PAKOLLISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesken-			Muut pakolliset varauk:	154,2	197,8
eräiset hankinnat	1 545,6	602,6	Pakolliset varaukset yht	154,2	197,8
Aineelliset hyödykkeet yht.	20 826,2	19 902,7	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Sijoitukset			Valtion toimeksiannot		
Osakkeet ja osuudet	5 925,4	5 925,4	Lahjoitusrahastojen pää-	14,9	14,9
Muut lainasaamiset	494,5	694,5	Toimeksiantojen pääom	14,9	14,9
Sijoitukset yht	6 419,9	6 619,9	VIERAS PÄÄOMA		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaikainen		
Valtion toimeksiannot			Joukkovelkakirjalainat		
Lahjoitusrahastojen erityiskat	1,1	1,1	Lainat rahoitus- ja vaku	9 403,0	9 970,0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	1,1	1,1	Muut velat/Liittymisma	153,2	153,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Pitkäaikainen vieras pää	9 556,2	10 123,0
Saamiset			Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat rahoitus- ja vaku	6 566,9	5 056,1
Myyntisaamiset	490,0	329,9	Saadut ennakot	226,6	199,1
Lainasaamiset	850,0	500,0	Ostovelat	947,2	688,1
Muut saamiset	1 143,3	385,9	Muut velat/Liittymisma	278,5	261,3
Siirtosaamiset	51,8	34,0	Siirtovelat	1 611,5	1 634,9
Lyhytaikaiset saamiset yht.	2 535,1	1 249,8	Lyhytaikainen vieras päi	9 630,7	7 839,5
Rahat ja pankkisaamiset	655,3	166,8	(vieras pääoma)	19 186,9	17 962,5
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 446,7	27 961,2	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 446,7	27 961,2

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	36,7 %	35,2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63,1 %	63,2 %
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	63,5 %	63,5 %
Kertynyt yli-/alijäämä 1000€	1756	451
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	592	149
Lainakanta 31.12. 1000€	15970	15026
Lainakanta 31.12. €/as	5383	4951
Lainasaamiset, 1000€	494	694
Asukasmäärä	2967	3035

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa 70 %:n omavaraisuutta.

50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Toholammin kunnan omavaraisuusaste on 36,7 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Toholammin kunnan käyttötuloista 63,1 % tarvittaisiin velkojen takaisinmaksuun. Tästä voi seurata kuinka hyvin kunta voi maksaa velkansa pelkästään tulorahoituksella. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kunnan lainakanta on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna 5,9 %, lisäystä 200 euroa/asukas. Lainaa oli vuoden 2020 lopussa 5.383 euroa asukasta kohden.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.6 Kokonaistulot ja –menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT v. 2020					
TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	8 592 461,29	26,97	Toimintakulut	27 711 634,99	91,27
Verotulot	9 412 632,67	29,55	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	12 056 148,00	37,84	Korkokulut	138 471,14	0,46
Korkotuotot	25 768,40	0,08	Muut rahoituskulut	7 171,22	0,02
Muut rahoitustuotot	24 843,45	0,08	Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Pakollisen varauksen käyttö	-43 583,15	-0,14	- toteutumaton investointi m	-116 513,59	-0,38
- Käyttöomaisuuden myyntivoit	-42 407,22	-0,13	- pakollisen varauksen käyttö		
Investoinnit			- käyttöomaisuuden myyntit	-9 014,56	-0,03
Rahoitusosuudet investointeihin	486,90	0,00	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeide	131 851,63	0,41	Käyttöomaisuusinvestoinnit	2 077 249,46	6,84
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	200 000,00	0,63	Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			Pitkäaikaisten lainojen vähenny	554 760,00	1,83
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 498 660,43	4,70	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistuotot yhteensä	31 856 862,40	100,00	Kokonaismenot yhteensä	30 363 758,66	100,00

3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
KOY Toholammin Vuokratalot		
As Oy Kerttulanrivi		
Muut yhtiöt	2	
Toholammin Energia Oy		
Toholammin kehitys Oy		
Kuntayhtymät	4	
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soite		
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä		
Keski-Pohjanmaan Liitto ky		
Korpelan Voima ky		
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Kultavieri		1
	8	1

3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Toholammin kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2012. Konserniohje antaa konsernitason toimintaohjeet ja määrittelee konsernitason toimintaperiaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana.

Konserniohje sisältää konsernin johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, minkälaista yhteistyötä konsernitasonlla tehdään esimerkiksi rahoituksessa, sijoitustoiminnassa, riskien hallinnassa ja henkilöstöasioissa.

3.7.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on suoritettu kunnan talouskatsausten yhteydessä.

3.7.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)	2020	2019
Toimintatuotot	29 108	29 663
Toimintakulut	-47 369	-48 674
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	151	152
Toimintakate	-18 110	-18 859
Verotulot	9 363	9 265
Valtionosuudet	13 394	11 561
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	92	98
Muut rahoitustuotot	40	39
Korkokulut	-229	-252
Muut rahoituskulut	-8	-11
Vuosikate	4 542	1 841
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumupoistot	-2 634	-2 642
Arvonalentumiset		-1
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	1 908	-802
Tilinpäätössiirrot	-8	-11
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	0	0
Vähemmistöosuudet	2	1
Tilikauden ylijäämä	1 902	-812
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	61,45	60,94
Vuosikate/Poistot,%	172,44	69,68
Vuosikate, euro/asukas	1 530,84	606,64
Asukasmäärä	2967	3035

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (1000 €)	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	4 542	1 841
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-3	-124
	4 539	1 717
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-3 645	-1 671
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25	29
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	127	13
Investointien rahavirta	-3 493	-1 630
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 045	88
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauttoiminnan muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-1
Antolainasaamisten vähennykset	292	
	292	-1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	690	975
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 313	-2 056
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 452	1 363
	-171	282
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomienmuutoks	0	121
Vaihto-omaisuuden muutos	52	-189
Saamisten muutos	-818	-73
Korottomien velkojen muutos	477	-415
	-289	-557
Rahoituksen nettorahavirta	-168	-276
Rahavarojen muutos	877	-188
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	5 947	5 070
Kassavarat 1.1.	5 070	5 258
	877	-188
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 vuodelta, 1000 €	5 049	4 548
Investointien tulorahoitus, %	125	112
Lainanhoitokate	2	1
Kassan riittävyys, pv	41	37

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE 31.12.2020 (1000 €)

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	48 946	48 282	OMA PÄÄOMA	18 492	16 602
Aineettomat hyödykkeet	424	343	Peruspääoma	9 335	9 335
Aineettomat oikeudet	305	313	Muut omat rahastot	3 024	3 036
Muut pitkävaikutteiset me	9	21	Edellisten tilikausien yli-/	4 231	5 042
Ennakkomaksut	110	9	Tilikauden yli-/alijäämä	1 902	-811
Aineelliset hyödykkeet	43 608	42 951			
Maa- ja vesialueet	2 577	2 595	VÄHEMMISTÖOSUUKSET	72	74
Rakennukset	27 334	27 383			
Kiinteät rakenteet ja laitte	6 826	6 795	PAKOLLISET VARAUKSET	302	412
Koneet ja kalusto	4 640	4 765	Muut pakolliset varaukset	302	412
Muut aineelliset hyödykke	508	539			
Ennakkomaksut ja kesken-	1 723	874	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	552	578
eräiset hankinnat			Valtion toimeksiannot	439	505
Sijoitukset	4 914	4 988	Lahjoitusrahastojen pääom	15	15
Osakkuusyhteisöosuudet	3 433	3 464	Muut toimeksiantojen pää	98	58
Osakkeet ja osuudet	567	518	VIERAS PÄÄOMA	40 400	39 870
Muut lainasaamiset	20	20	Pitkäaikainen	25 180	26 703
Muut saamiset	894	986	Lainat rahoitus- ja vakuutu	20 626	22 079
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	194	219	Lainat julkisyhteisöiltä	217	313
Valtion toimeksiannot	180	166	Muut velat/Liittymismaksu	4 205	4 204
Lahjoitusrahastojen erityis	1	41	Siirtovelat		
Muut toimeksiantojen vara	13	13	Laskennalliset verovelat	132	109
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 678	9 034	Lyhytaikainen	15 220	13 166
Vaihto-omaisuus	502	554	Lainat rahoitus- ja vakuutu	7 922	6 342
Aineet ja tarvikkeet	332	225	Lainat julkisyhteisöiltä	96	98
Keskeneräiset tuotteet	24	187	Saadut ennakot	285	263
Valmiit tuotteet	87	50	Ostovelat	2 581	2 019
Muu vaihto-omaisuus	50	41	Muut velat	942	1 001
Ennakkomaksut	9	51	Siirtovelat	3 394	3 444
Saamiset			Laskennalliset verovelat		1
Pitkäaikaiset saamiset	4	4	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	59 818	57 536
Myyntisaamiset	4	4			
Muut saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset	4 225	3 406	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Myyntisaamiset	2 390	2 268	Omavaraisuusaste, %	31	29
Lainasaamiset			Suhteellinen velkaantuneis	77	78
Muut saamiset	1 633	984	Velat ja vastuut käyttötulois	80	79
Laskennalliset verosaamiset			Kertynyt yli-/alijäämä. 1000€	6 133	4 231
Siirtosaamsiet	202	153	Kertynyt yli-/alijäämä €/asul	2 067	1 394
Rahoitusarvopaperit	236	55	Lainakanta 31.12. 1000€	28 993	28 939
Sijoitukset rahamarkkina-			Lainakanta 31.12. €/as	9 772	9 535
instrumentteihin	0	0	Lainasaamiset, 1000€	20	20
Muut arvopaperit	236	55	Asukasmäärä	2967	3035
Rahat ja pankkisaamiset	5 711	5 015			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	59 818	57 536			

Konsernin henkilöstömäärä on seuraava:

Toholammin Energia Oy

Toimitusjohtaja ja kaksi ja puoli muuta vakituista henkilöä. Toimistovirkailija (osa-aikainen) ostopalveluna kunnalta. Päivystykset on hoidettu osittain ostopalveluna.

Kiinteistöosaakeyhtiö Toholammin Vuokratalot

Isännöintipalvelu ja hallinnointi ostetaan ostopalveluna kunnalta, n. 1 henkilötyövuosi.

Talonmiespalvelut ostopalveluna.

Toholammin Kehitys Oy

Toimitusjohtaja. Ei hanketyöntekijöitä tilikaudella.

3.8 Keskeiset liitetiedot

3.9. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.9.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella ja taloussuunnitelmakaudella (KuntaL 69 §).

3.9.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja.

	Kunta	Liikelaitos	Yhteensä
Tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastosiirtoja	1 610 963,54	-306 247,47	1 304 716,07
Lisätään poistoeron vähennys			0,00
Tilikauden tulos	1 610 963,54	-306 247,47	1 304 716,07
Edellisten tilikausien ylijäämä taseessa	1 688 982,11	-1 238 179,33	450 802,78
Tilikauden yli-/alijäämä	1 610 963,54	-306 247,47	1 304 716,07
Ylijäämä yhteensä 31.12.2020	3 299 945,65	-1 544 426,80	1 755 518,85

3.9.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnassa ei ole laadittu kuntalain edellyttämää talouden tasapainottamisohjelmaa, koska kunnan tase on vielä ylijäämäinen.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

4.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntal 65.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

4.2 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 68 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelmatalousarvio jakaantuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan (Kuntal 65.4 §). Samaa rakennetta noudatetaan toimintakertomukseen otettavassa talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasoksi tilikaudelle vahvistettiin **osasto netto** sis. erät mukaan lukien. Toteutumisvertailussa sitovat luvut ovat harmaalla taustalla

Hyväksyttäessä talousarviota on valtuusto määritellyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet osastojen ja vastuuhenkilöiden sitovasti noudatettavaksi. Talousarvion vastuuhenkilöt on Toholammin kunnassa määriteltä.

4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

HALLINTO-OSASTO

Vastuuhenkilö	Hallintojohtaja
---------------	-----------------

Toiminta-ajatus: Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konserni-rahoituksesta ja viranomaisraportoinnista sekä huolehtii tietohallinto- ja tietoliikennepalveluiden tuottamisesta.

Toiminnan kehittämisessä painopiste on digitalisaation hyödyntäminen taloushallinnon prosesseissa. Tietoturva- ja tietosuoja-asiat ovat myös keskeisiä kehittämiskohteita.

Työllisyyspalvelut

Tavoitteena on kehittää kunnan työllisyyspalveluita. Keskeisin asiakasryhmä on pidempään työttömänä olleet ns. Kelan sakkolistalla olevat työttömät. Tavoitteen saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä työllisyyden toimijaverkostoon kuuluvien organisaatioiden kanssa.

Hallinto-osaston budjettiin sisältyy elinkeinojen kehittämisen määrärahoja. Elinkeinojen kehittämisestä ja yhteiskuntasuhteista vastaa kunnanjohtaja sekä osaltaan myös Toholammin kehitys Oy (joka toimii omana itsenäisenä toimijana omalla budjetillaan). Kunta ostaa yritysneuvonnan Kaustisen seutukunnalta. Vastuuhenkilö kunnanjohtaja.

TAVOITTEET 2020

Tavoite / Hallinto	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.12.2020
Toimiva johtaminen	Johdon ja osastojen päätöksentekoa tukevat raportit.	Johdon raportointityökalun käyttöönotto.	Accuna raportointiohjelman käyttöönotto siirtyy vuodelle 2021. Taloushallinto/reskontran siirto Kuntien Hetapalvelut Oy:lle, jolloin Hetapalvelut hankkii Accuna ohjelman asiakkaiden käyttöön. Kunta on mukana talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmien kehittämistyöryhmissä.
Työtyytyväisyys	Työtyytyväisyyskysely vuonna 2020, hyvinvointitilaisuudet koko henkilöstölle.	Työhyvinvoinnin paraneminen työhyvinvointikyselyssä.	Työtyytyväisyyskysely järjestetty vuodenvaihteessa - 20/21. Analysointi kesken. Hyvinvointitilaisuuksien aikataulut siirtyy vuodelle 2021 koronaepidemia-vuoden takia. Johtoryhmän valmennus aloitettu vuonna 2020.
Sairauspoissaolot	Sairauspoissaolot vuonna 2020	Noudatetaan kunnan malleja (kehityskeskustelut, työkyvyn aktiivinen tuki), hyvä yhteistyö työterveyshuollon kanssa	Kehityskeskusteluja on käyty, jokainen esimies on huolehtinut keskustelujen aikataulutukset. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa on säännöllistä, toimintasuunnitelma on päivitetty. Tarkemmat tiedot henkilöstöraportissa.
Työtapaturmat	Työtapaturmien määrä vuonna 2020	Riskien kartoitus ja ennakointi.	Korvatut työtapaturmat lukumäärä 10 + 12 (muu kunta/maatalouslomitus). Hankittu HSEQ Online järjestelmä, johon tehdään ilmoitukset mm.

			väkivalta- ja uhkatilanteet, tapaturmailmoitukset, turvallisuushavainnot ja riskienarvioinnit.
Tietohallinnon kehittäminen	Tiedonohjaussuunnitelma ja -järjestelmä	Työ valmistuu aikataulussa.	TOS-työtä on tehty aikataulussa. Uusi Dynasty 10 järjestelmä tilattu v. -20, käyttöönotto suunnitellusti syksyllä 2021.
Talousarvio, käyttötalous ja investoinnit	Edellisen kuukauden talousraportti valmistuu sovituksessa aikataulussa.	Muutoksiin reagointi, ajantasainen raportointi.	Aikataulun mukaan toteutunut.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2020	Muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
HALLINTO-OSASTO					
MYYNITUOTOT	461 500	0	461 500	525 548,09	64 048,09
TUET JA AVUSTUKSET	25 000	0	25 000	50 159,28	25 159,28
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 862	0	1 862	46 871,98	45 009,98
Tulot yht.	488 362	0	488 362	622 579,35	134 217,35
PALKAT JA PALKKIOT	-418 900	0	-418 900	-402 742,94	16 157,06
HENKILÖSIVUKULUT	-286 910	0	-286 910	-289 018,80	-2 108,80
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-11 400 000	0	-11 400 000	-11 101 523,72	298 476,28
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-869 430	0	-869 430	-1 003 223,07	-133 793,07
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-13 300	0	-13 300	-27 416,12	-14 116,12
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-17 000	0	-17 000	-8 269,53	8 730,47
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-113 500	0	-113 500	-143 953,65	-30 453,65
VUOKRAT	-100 000	0	-100 000	-104 837,90	-4 837,90
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 865	0	-2 865	-37 551,38	-34 686,38
Menot yht.	-13 221 905	0	-13 221 905	-13 118 537,11	103 367,89
Netto ennen poistoja	-12 733 543	0	-12 733 543	-12 495 957,76	237 585,24
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-1 110	0	-1 110	-1 107,18	2,82
Poistot yht.	-1 110	0	-1 110	-1 107,18	2,82
Netto	-12 734 653	0	-12 734 653	-12 497 064,94	237 588,06

Mistä:					
Keskushallinto	-1 097 643		-1 097 643	-1 090 280,89	7 362,11
Perusturvapalvelut	-7 600 000		-7 600 000	-7 101 543,91	498 456,09
Erikoissairaanhoito	-3 800 000		-3 800 000	-3 999 979,81	-199 979,81
Eläkevastuut ym. Sote-palvelut	-235 900		-235 900	-304 153,15	-68 253,15
Netto ennen poistoja	-12 733 543		-12 733 543	-12 495 957,76	237 585,24

LOMATOIMEN OSASTO

Vastuuhenkilö: Lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien aikana.

TAVOITTEET V. 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.12.2020
Asiakkaiden tyytyväisyys paikallisyksikön lomittajien ammattitaitoon Asiakkaiden tyytyväisyys paikallisyksikön toimintaan	Asiakastyytyväisyyskysely (arviointiasteikko 1–5)	- lomittajien ammattitaito vuosilomalomituksessa 4,5 sijaisapulomituksessa 4,4 - lomahallinnon asiakaspalvelu 4,5 tavoitettavuus 4,5 tiedonsaannin riittävyys 4,3 - lomitusten toteutuminen sijaisapu 4,3 vuosiloma 4,5 tuetun maksullisen saatavuus 4,0	Lomittajien ammattitaito vuosilomalomituksessa 4,5 sijaisapulomituksessa 4,4 Lomahallinnon asiakaspalvelu 4,7 tavoitettavuus 4,4 tiedonsaannin riittävyys 4,6 Lomitusten toteutuminen sijaisapu 4,1 vuosiloma 4,5 tuetun maksullisen saatavuus 4,4
Parannetaan lomittajien ammattitaitoa. Jokaisella lomittajalla on riittävä ammattitaito niiden tilojen töihin, joiden lomituksia he hoitavat.	Perehdytys Täydennyskoulutus	- tilakohtaista perehdytystä ja täydennyskoulutusta on järjestetty lomittajan koulutustarpeen mukaisesti	Perehdytys: 39 pv, 16 tilaa, 18 lomittajaa Täydennyskoulutusta järjestetty lypsyroboteista, eläintaudeista ja eläinsuojelusta, 74 osallistujaa. Johtavat lomittajan osallistuivat työturvallisuuskoulutukseen. 2 johtavaa lomittajaa suoritti lähiesimiestyön at:n.
Lomittajien ja lomahallinnon työhyvinvoinnin edistäminen	Tyhy-päivät ja koulutukset	- järjestetään vähintään kolme työhyvinvointia tukevaa koulutusta tai tyhy-päivää	Järjestettiin yksi tyhy-päivä. Työterveyshuollon toimesta lomittajille

		- järjestetään "lomittajien päiväkahvit" toimipisteissä 8 kertaa vuoden aikana - johtavat lomittajat tekevät tilakäyntejä 160 kpl/v	järjestettiin jumppaa "päiväkahvien" yhteydessä tammi-helmikuussa Tilakäyntejä ja työolosuhdekartoituksia 109 kpl
Toimitaan Välitä viljelijästä -verkoston periaatteiden mukaisesti	Sidosryhmätoiminta	- osallistutaan Välitä viljelijästä -sidosryhmätoimintaan	Noudatettiin Välitä viljelijästä -verkoston periaatteita ja osallistuttiin sidosryhmätoimintaan
Digiloikan jatkaminen	Sähköisen tiedottamisen ja asioinnin lisääminen	- työvuorosuunnitelmat annetaan tiedoksi sähköisesti (tavoite 85 %) - yrittäjätiedotteet lähetetään sähköpostilla (tavoite 70 %) - yrittäjät tekevät Lomitusnettiin vuosilomahakemukset (tavoite 50 %) - lomittajat käyttävät Intraa ja ESS7	Työvuorosuunnitelmat lähetettiin tiedoksi sähköisesti 87 %:lle lomittajista. Yrittäjätiedotteet lähetettiin sähköpostilla 97 %:lle yrittäjistä. Yrittäjät tekivät Lomitusnettiin 55 % vuoden 2021 vuosilomahakemuksista. Lomittajat eivät käytä ESS7. Kunnan uusi Intra ei valmistunut v. 2020

Asiakastyytyväisyyttä mitattiin sekä valtakunnallisesti että paikallisyksikön omalla kyselyllä. Toholammin paikallisyksikkö sai loistavat tulokset valtakunnallisessa Kantar TNS Agri Oy:n tekemässä Maatilojen kehitysnäkymät 2027 kyselyssä. Lomituspalvelujen osalta kyselyssä arvioitiin lomituspalvelujen toimivuutta vuoden 2020 alussa sekä kehitystä viime aikoina. Kunnan työsuhteisten lomittajien ammattitaidosta Toholampi sai paikallisyksiköiden parhaat arvostukset. Lomahallinnon asiakaspalvelu, tavoitettavuus, tiedonsaannin riittävyys ja selkeys lomitushallinnosta sekä lomituspalvelut kokonaisuutena arvioitiin paikallisyksiköiden toiseksi parhaaksi. Paikallisyksikön oma asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin loppuvuodesta.

Vuoden 2020 tavoitteissa painopiste oli asiakastyytyväisyyden lisäksi hyvinvoinnissa ja sähköisten palveluiden käytön lisäämisessä. Lomittajien Lomitusnetin käyttöä edistettiin ja tiedottamisessa käytettiin mahdollisuuksien mukaan mm. WhatsAppia ja sähköpostia. Mela teki keväällä päätöksen lomittajille hankittavien älypuhelimien valtionkorvattavuudesta tietyn edellytyksin. Paikallisyksiköltä edellytetään mm. mobiilijärjestelmän käyttöä, minkä vuoksi älypuhelimia ei hankittu vielä vuonna 2020. Asiakastiedottamisessa siirryttiin pääosin sähköpostin käyttöön. Ainoastaan niille tiloille ja yrittäjille, joilla ei ole käytössä sähköpostia, tiedotteet lähetettiin kirjeitse.

Korona näkyi lomituspalvelujen kysynnän hiljenemisenä keväällä 2020, mutta palvelujen kysyntä vilkastui kesällä ja syksyllä oltiin jo normaalitilanteessa. Lomittajille hankittavien suojainten saatavuudessa oli ongelmia, mutta ennakoivilla tilauksilla ja korvaavilla tuotteilla pystyttiin hankkimaan riittävästi suojaimia. Lomittajille suunniteltuja koulutuksia ym. jouduttiin perumaan koronan vuoksi. Hallinto teki paljon etätöitä ja sivuvastaanotot suljettiin keväällä koko loppu vuodeksi. Tilakäyntejä tehtiin normaalin käytännön mukaisesti 1.6.2020 alkaen. Lomituspalvelujen esittely maatalousalan opiskelijoille toteutui elokuussa.

Vuonna 2020 lomituksia järjesti 40 paikallisyksikköä, joista Toholampi oli lomituspäivien määrällä mitattuna seitsemänneksi suurin. Suurimpana on Kuopio 43.432 pv. Mela jatkoi paikallisyksikö rakenteen kehittämistä. Keski-Pohjanmaan osalta tulevasta lomitusalueesta ei saatu ratkaisua vielä vuoden 2020 aikana, joten nykyiset paikallisyksiköt voivat jatkaa vuoden 2022 loppuun saakka.

Mela teki kuntatarkastuksen Toholammin paikallisyksikköön etänä. Tarkastuksen tulos valmistuu vuoden 2021 puolella.

Vakituisen henkilöstön lisäksi lomituspalveluissa työskentelee huomattava määrä määräaikaista työntekijöitä. Kunnan järjestämiä lomituspalveluja tuotettiin myös ostopalveluna. Lomituspalveluyrittäjät/-yrietykset tekivät ostopalveluna 811 pv.

Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluja koskevia viranhaltijapäätöksiä annettiin noin 1400 kpl.

TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Toteutuneet maatalousyrittäjien lomapäivät	23.647	25.000	20.932
Nettopäiväkustannus e/pv	173,35	169,28	173,48
Lomaan oikeutetut maatalousyrittäjät	510	520	481
Lomaan oikeutetut turkistilat	14	15	11
Lomaan oikeutetut turkistuottajat	19	18	16
Toteutuneet turkistarhaajien lomapäivät	vuosiloma 252 pv lisävapaa 702 h	vuosilomaa 270 pv lisävapaa 700 h	vuosiloma 248 pv Lisävapaa 960 h

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2020	Muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
LOMATOIMEN OSASTO					
MYYNITUOTOT	4 884 500	0	4 884 500	4 172 780,58	-711 719,42
MAKSUTUOTOT	605 500	0	605 500	598 177,00	-7 323,00
TUET JA AVUSTUKSET	30 000	0	30 000	29 746,50	-253,50
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	2 502,00	2 502,00
Tulot yht.	5 520 000	0	5 520 000	4 803 206,08	-716 793,92
PALKAT JA PALKKIOT	-3 768 600	0	-3 768 600	-3 230 519,10	538 080,90
HENKILÖSIVUKULUT	-944 900	0	-944 900	-742 927,52	201 972,48
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	55 000	0	55 000	102 801,31	47 801,31
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-200 000	0	-200 000	-170 767,38	29 232,62
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-496 200	0	-496 200	-467 429,01	28 770,99
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-47 900	0	-47 900	-38 031,18	9 868,82
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-80 000	0	-80 000	-102 082,25	-22 082,25
VUOKRAT	-29 400	0	-29 400	-21 030,10	8 369,90
MUUT TOIMINTAKULUT	-8 000	0	-8 000	-36 475,76	-28 475,76
Menot yht.	-5 520 000	0	-5 520 000	-4 706 460,99	813 539,01
Netto ennen poistoja	0	0	0	96 745,09	96 745,09
Netto	0	0	0	96 745,09	96 745,09

TEKNINEN OSASTO

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen ja ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat. Palotoimi, ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

TAVOITTEET v. 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.12.2020
Viihtyisä elinympäristö (kunnan strategia)			
Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö	Asukasluku kehitys ja Myönnetty rakennusluvut	Asukasluku 2019 < 2020 Myönnetty luvat 60 kpl/v	Ei ole toteutunut. Toteutunut.
Eheän yhdyskuntarakenteen edistäminen sekä viihtyisät, turvalliset asuinympäristöt	Toteutuneet kunnossapito ja kehitystoimenpiteet kiinteistöillä ja kaava-alueella	Suunniteltujen kunnossapito ja kehitystoimenpiteiden toteutuminen kiinteistöjen, kaavateiden, torialueen ja puistojen osalta	Toteutui korjausohjelman mukaisesti. Investointiohjelman kaavateille suunnitellut toimenpiteet toteutettiin osittain.

Tasapainoinen talous			
Käyttötalous	Osaston talousarvion netto	Menot ja tulot tasapainossa siten, että teknisen toimen netto vaatimus täyttyy	Toteutunut arvioitua talousarviota paremmin. Tuulivoimaloiden rakennuslupatulot toteutuneet arvioitua suurempana.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2020	Muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
TEKNINEN OSASTO					
MYYNITUOTOT	2 302 180	0	2 302 180	2 400 371,82	98 191,82
MAKSUTUOTOT	163 500	0	163 500	456 886,81	293 386,81
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	8 351,72	8 351,72
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 690 005	0	2 690 005	2 730 673,83	40 668,83
Tulot yht.	5 155 685	0	5 155 685	5 596 284,18	440 599,18
PALKAT JA PALKKIOT	-1 274 765	0	-1 274 765	-1 210 187,40	64 577,60
HENKILÖSIVUKULUT	-344 870	0	-344 870	-298 573,21	46 296,79
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	0	0	0	8 143,32	8 143,32
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-2 342 625	0	-2 342 625	-2 277 830,16	64 794,84
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-1 170 865	0	-1 170 865	-1 127 341,88	43 523,12
VUOKRAT	-140 880	0	-140 880	-146 886,75	-6 006,75
MUUT TOIMINTAKULUT	-25 370	0	-25 370	-31 446,18	-6 076,18
Menot yht.	-5 299 375	0	-5 299 375	-5 084 122,26	215 252,74
Netto ennen poistoja	-143 690	0	-143 690	512 161,92	655 851,92
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-708 030	0	-708 030	-727 271,37	-19 241,37
Poistot yht.	-708 030	0	-708 030	-727 271,37	-19 241,37
Netto	-851 720	0	-851 720	-215 109,45	636 610,55

Rakennusvalvonta ja kaavoitus

Rakennus- ja toimenpidelupia myönnettiin yhteensä 118 kpl, joista rakennuslupia on 99 kpl ja toimenpidelupia 19 kpl. Toholampi-Lestijärven tuulipuiston tuulivoimaloiden rakennusluvat käsiteltiin rakennus- ja ympäristölautakunnassa kesäkuussa ja luvat ovat lainvoimaisia. Rakennuslupatulot toteutuivat huomattavasti arvioitua talousarviota suurempana tuulivoimaloiden rakennuslupatulojen vuoksi.

Pitkän työuran tehnyt kunnan rakennustarkastaja jäi eläkkeelle syyskuun alusta alkaen. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun asioiden hoito ostetaan jatkossa ostopalveluina Ylivieskan kaupungilta. Ylivieskan kaupunki perusti uudet rakennustarkastajan ja ympäristötarkastajan virkasuhteet. Uudet viranhaltijat aloittivat työt elokuussa Toholammin kunnassa. Ostopalvelu Ylivieskan kaupungin kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin. Rakennusvalvonnassa otettiin loppuvuodesta käyttöön sähköinen asiointipalvelun Lupapiste.

Wpd Finland Oy:n esityksestä Toholammin kunta käynnisti Toholampi-Lestijärven tuulipuiston sekä Länsi-Toholammin tuulipuiston osayleiskaavan päivittämisen, koska voimassa olevat kaavamääräykset ovat tuulivoimatoiminnan rakentamisen aloittamisen osalta vanhentuneita. Voimalakehitys on ollut ennalta-arvaamattoman nopeaa, ja voimaloiden teho ja maksimikorkeudet ovat kasvaneet

merkittävästi aiempien kaavojen aloittamisesta. Kaavojen päivittämisen tavoitteena on, että voimalat olisivat yksikköteholtaan noin 8 MW. Kaavoitushanke teetetään konsulttityönä Ramboll Oy:ltä. Tuulipuistojen osayleiskaavojen päivittämisen aloittaminen vaikutti kunnan suunniteltuun kaavoitus-työhön. Loppuvuodesta aloitettiin kaavoitusohjelman laadinta vuosille 2021–2026.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapitotöitä tehtiin laaditun korjausohjelman mukaisesti. Isoimpina korjaustöinä tehtiin terveyskeskuksen porrashuoneen vesikaton muutos, Viitojan koulun hallin vesikaton uusiminen sekä paloaseman väistötilajärjestelyjen aiheuttamat muutostyöt kunnan omistamaan teollisuushalliin. Kunta keskittää jatkossa kiinteistöjen lukitusjärjestelmät Iloq-järjestelmään. Lukitusjärjestelmien muutos tehdään useamman vuoden aikana ja muutokseen varataan määrärahaa tuleville vuosille. Lukitusjärjestelmien kehittäminen on osa kunnan riskienhallintaa

Talousarvion investointiosaan oli varattu 100 000 € kaavateiden rakentamiseen ja kunnossapitoon. Alkuvuodesta toteutettiin katuvalaistuksen muuttamista led-tekniikalle. Kunnan heikko taloustilanne sekä koronaepidemian mahdollinen vaikutus kunnan talouteen puhutti paljon vuoden aikana. Investointien osalta käytiin keskustelua säästöohjelmasta, jonka seurauksena osa kaavateiden suunnitelluista peruskorjauksista jätettiin toteuttamatta. Kaavateiden osalta investointiohjelmaan kirjattu Jokirannantien peruskorjaus toteutettiin ja Perkkiöntien alkuosan peruskorjaus siirrettiin toteutettavaksi seuraavalle vuodelle.

Kiinteistöhoitoyhtiön perustamisen valmistelutyö keskeytettiin ja kunnanhallitus päätti, että perustamista ei esitetä kunnanvaltuustolle taloudellisten perusteluiden vuoksi. Vaihtoehtoisena ratkaisuna kunnanhallitus päätti perustaa kiinteistöpäällikön viran, jonka vastuualueeseen kuuluu tilapalveluiden kokonaisuus. Lisäksi kiinteistöpäällikkö toimii arviolta 1/3 työajastaan kunnan asuntoviranomaisena ja Kiinteistö Oy Toholammin vuokratilojen toimitusjohtajana. Virka täytettiin kunnan sisäisillä tehtäväjärjestelyillä. Järjestely on kustannustehokkaampi vaihtoehto kiinteistöhoitoyhtiöön nähden ja mahdollistaa samalla kiinteistönhoidon kehittämisen jatkossa.

Rakentaminen ja suunnittelu

Toholammin kirkonkylän koulukeskuksen uudisrakennuksen urakkatarjoukset rakentamisen osalta jätettiin toukokuun lopussa ja kunnanhallitus teki urakoitsijoiden osalta valintapäätökset elokuun alussa. Päätöksentekoprosessi vei odotettua enemmän aikaa, jonka seurauksena rakennustöiden aloitus viivästyi alkuperäisestä aikataulusta. Rakentaminen aloitettiin syyskuun alusta. Urakoitsijoille annettiin pidennetty urakka-aika alkuperäiseen aikatauluun nähden ja uudisrakennus valmistuu loppukuun loppuun mennessä 2021. Uudet tilat koulutoiminnalle otetaan käyttöön vuoden 2022 alusta. Kunta teki omana työnään uudisrakennuksen maansiirtotyöt, kuivatusjärjestelmät sekä rakensi tarvittavat kunnallistekniset liittymäjärjestelyt tontilla. Lisäksi kunta tekee omana työnään alueen liikennejärjestelyiden rakentamisen, jotka aloitettiin huhtikuussa ja työtä tehtiin pitkälle syksyyn. Liikennejärjestelyt saatetaan valmiiksi vuoden 2022 aikana. Kuusiston koulun korjaussuunnittelua jatkettiin syksyllä ja suunnittelutyö valmistuu keväällä 2021, jonka jälkeen tehdään urakkakilpailutukset. Kuusiston koulun korjaus aloitetaan vuoden 2022 alussa.

Hautakankaan kaatopaikan maisemointityö aloitettiin alkuvuodesta ja työ tehdään pääosin kunnan omana työnä. Kaatopaikan muotoiluun käytettävää voimalaitostuhkaa ajettiin kaatopaikalle vuoden alusta alkaen. Tuhkan saatavuus lähialueiden voimalaitoksista loppui ja loput tarvittavasta tuhkasta ajettiin Pietarsaaresta Alholmens Kraftin voimalaitokselta. Muotoiluun käytettävästä tuhkasta on peritty porttimaksua, joka on nostanut teknisen osaston myynituottoja. Kunta kilpailutti sulkemissuunnitelman mukaisen kaatopaikan tiivistyskerroksen vaihtoehtoisen rakenteen toteutuksen. Tiivistyskerros valmistuu kesäkuun loppuun 2021, jonka jälkeen kunta tekee loput rakennekerrokset omana työnään. Maisemointityö pitää olla valmis vuoden 2021 loppuun mennessä.

Yleisurheilukentän arkkitehti- ja pääsuunnittelu kilpailutettiin kesän aikana ja suunnittelutyö aloitettiin elokuussa. Hankkeelle perustettiin oma työryhmä ohjaamaan suunnittelua. Yleisurheilukentän yleis-suunnitelmat valmistuivat vuoden loppuun. Toholammin kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2021 talousarvion investointiohjelman yleisurheilukentän rakentamisen. Yleisurheilukentän kustannusarvio on 1 550 000 € alv 0 %. Yleisurheilukentän rakentamiseen haettiin liikuntapaikka-avustusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joka voi olla enintään 30 % hankkeen kustannusarviosta ja ei kuitenkaan enempää kuin 750 000 € alv 0 %. Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmassa Toholammin yleisurheilukenttä on huomioitu vuodelle 2021 ja esitetty avustusosuus olisi 460 000 € alv 0 %. Hankkeen toteutus jakautuu vuosille 2021–2022. Hankkeen toteuttaminen vaatii lisäksi jääkiekkokaukalon siirron, johon varattiin investointiohjelmassa 50 000 €. Yleisurheilukentän toteutussuunnitelua tehdään alkuvuoden 2021 aikana.

Toholammin kunnanhallitus päätti kesäkuussa, että vanha paloasemakiinteistö laitettiin myyntiin huutokaupan kautta, joka myytiin myöhemmin syksyllä. Lisäksi päätettiin tehdä tarvittavat suunnitelmat paloaseman uudisrakennusvaihtoehdosta sekä selvittää mahdollisuudet löytää muu toimija, jolta pelastuslaitos vuokraisi tarvitsemansa tilat. Suunnittelutyötä tehtiin uudisrakennusvaihtoehdon sekä vaihtoehtoisen yksityisomisteisen teollisuushallin muutoksen osalta paloasematiloiksi. Lisäksi selvitetiin mahdollisuutta toimitilojen vuokraukseen paloasematiloiksi. Kunnanhallitus päätti lokakuussa esittää paloaseman sijoitusvaihtoehdoksi yksityisomisteista kiinteistöä, johon pyydettiin pelastuslaitoksen lausuntoa. Kiinteistön omistaja tarjosi vaihtoehtoisiksi kiinteistön vuokrauksen tai vaihtoehtoisesti kiinteistön myynnin paloasematiloiksi. Asian valmistelua jatkettiin kunnanhallituksen päätösten mukaisesti koko loppuvuoden ja asian valmistelu jatkuu vuodelle 2021.

Ruokahuolto

Koronapandemia vaikutti merkittävästi ruokahuollon toimintaan vuoden 2020 aikana. Maaliskuun puolivälistä koulujen loppumiseen oli käytössä neljä erilaista toimintamallia ruokailun järjestämisen osalta. Koulujen alkaessa syksyllä sopeuduttiin taas uuteen toimintamalliin. Kaikki muutokset ovat vaatineet aina uuden suunnittelun ja laskemisen annosmäärissä sekä vaikuttaneet muutenkin toimintaan. Jokaisen muutoksen alkaessa aikataulut jouduttiin suunnittelemaan uusiksi. Myös ruokien pakkaaminen ja kaiken tarvittavan laittaminen mukaan vei enemmän aikaa ja sitoi henkilökuntaa. Henkilökunta sopeutui kiitettävästi muutoksiin ja oli koko ajan mukana suunnittelemassa toimintaa muuttuvissa tilanteissa.

Kirkonkylän koulukeskuksen väliaikainen tilanne vaikuttaa edelleen ruokahuollon toimintaan ja toiminta on jatkunut poikkeusoloissa jo viisi vuotta. Väliaikaiset järjestelyt koulukeskuksessa sitoo enemmän henkilökuntaa ja astioita joudutaan kuljettamaan puhtaina ja likaisina koulun ja keskuskeittiön välillä. Kyseiset järjestelyt lisäävät toiminnan kustannuksia. Uuden koulun rakentaminen aloitettiin, joten väliaikaisen tilanteen loppumiselle on aikataulu tiedossa. Kuusiston koulun peruskorjaus aiheuttaa vielä yhden muutoksen ruokailuihin ennen koulujen valmistumista, koska toinen ruokasali poistuu käytöstä. Tulevaa muutosta on suunniteltava hyvissä ajoin.

Talouteen koronapandemia vaikutti ruokahuollon osalta siten, että osa tuloista jäi saamatta sekä kouluruokailusta, että henkilökuntaruokailusta. Männistön keskuskeittiön ruokasali jouduttiin sulkemaan ulkopuolisilta ruokailijoilta maaliskuusta 2020 alkaen. Kotipalveluaterioiden määrä lisääntyi viime kevään aikana ja asiakkaiden määrä vakiintui noin 20 henkeen. Elintarvikemenoihin vaikutti vaihdelleet ruokailijamäärät, mutta toisaalta myös se, että ruokaa jouduttiin jakamaan erilaisilla tavoilla sekä eri paikkoihin vuoden aikana. Muutokset lisäsivät elintarvikkeiden määrää. Ruuan kuljetuskustannuksista kouluille säästettiin keväällä, kun oli vähemmän kuljetuksia, mutta syksyllä taas kuljetusmäärät lisääntyivät normaalista, koska ruokaa jaettiin useampiin paikkoihin. Materiaalikulut kasvoivat, koska jouduttiin hankkimaan erilaisia ruoanpakkausmateriaaleja, joita voidaan kuitenkin hyödyntää ruokahuollon toiminnassa jatkossa.

Joulukuun alussa jäi päiväkodin työntekijä eläkkeelle ja hänen paikkansa täytetään sisäisellä siirrolla Männistön keittiöltä. Lisäksi Sykäräisen koulun keittäjäsiivooja jää eläkkeelle keväällä 2021. Sykäräisen koulun ruokailu- ja siivousjärjestelyt muuttuvat eläköitymisen myötä vuoden 2021 aikana.

Uuden koulukeskuksen ruokailujärjestelyiden ja henkilökunnan tulevien eläköitymisien vuoksi ruokahuollolle tehtiin keittiötyön mitoitusarkastelu ulkopuolisen toimijan tekemänä. Elokuun alussa keittiöt käytiin läpi mitoittajan kanssa ja mitoitus valmistui syksyllä.

Siivousyksikkö

Koronapandemian vuoksi siivoustyötä jouduttiin tehostamaan epidemian ennaltaehkäisyn vuoksi. Koronapandemia aiheutti paljon selvittelytyötä ja työvuorolistojen muuttamista päivittäin. Erityisesti Soiten käytössä olevien tilojen Männistön palvelutalon, terveyskeskuksen ja toimintakeskuksen osalta jouduttiin tekemään erityisjärjestelyjä. Vaatimukset siivouksen tehostamisesta tuottivat paljon ylimääräistä työtä. Henkilöstön sairaslomat aiheuttivat haastetta arjen toiminnan osalta varsinkin, kun siivoustyötä jouduttiin tehostamaan.

Siivousyksikön talous toteutui talousarvion mukaisesti. Koronapandemian vuoksi suojarusteita, aineita ja tarvikkeita jouduttiin hankkia enemmän. Suojarusteiden hintojen nousu nosti jonkin verran toiminnan kustannuksia. Toiminnoilla käsipyyhepaperin kulutus kasvoi merkittävästi joka kohteessa ja desinfioivia liinoja otettiin käyttöön. Huoltoja tarvittiin paljon useille eri siivouskoneille eri kiinteistöillä ja muutamia koneita jouduttiin uusimaan. Tulevaisuudessa on varauduttava laitekannan uusimisiin. Uusina kohteina siivoustyön piiriin tulivat vuoden alusta Kanervalan ja Sykrylän päivähoiton toimitilat.

Siivousyksikön henkilöstön osalta on tulossa lähivuosina paljon eläköitymisiä, jonka vuoksi myös siivousyksikössä tehtiin siivoustyön mitoitusarkastelu ulkopuolisen toimijan tekemänä. Kesän aikana siivottavat kiinteistöt käytiin lävitse mitoittajan kanssa ja mitoitus valmistui syksyllä. Uusi mitoitus otetaan käyttöön vaiheittain, kun työsuunnittelu saadaan tehtyä ja henkilöstöä eläköityy. Koulutusta saatettiin järjestettyä henkilöstölle hyvin. Lisäksi koko henkilöstölle otettiin käyttöön kunnan sähköposti.

Palo- ja pelastustoimi (ostopalvelu)

Aluehallintovirasto teki vanhaan paloasema kiinteistöön työsuojelutarkastuksen helmikuussa 2020 ja teki seurantatarkastuksen huhtikuussa, joissa havaittiin merkittäviä puutteita sisäilmasto-olosuhteiden osalta. Kokkolan kaupungin työsuojeluvaltuutettu antoi ennakkovaroituksen työn keskeytyksessä tiloissa huhtikuussa. Palotoimen kanssa saatiin yhteistyössä sovittua paloaseman väistötilajärjestelyt kunnan omistamaan teollisuushalliin ja Kokkolan työsuojeluvaltuutettu teki muutoksen Toholammin kunnalle aikaisemmin asiasta annettuun ennakkovaroitukseen työn keskeyttämisestä Toholammin paloaseman tiloissa. Ennakkovaroitus työn keskeyttämisestä alkoi 16.8.2020 alkaen, jotta tarvittavat muutostyöt väistötiloissa saatiin tehtyä. Aluehallintovirasto asetti vanhan paloasema kiinteistön käyttökieltoon 16.8.2020 lähtien ja antoi uhkasakon Kokkolan kaupungin Pelastuslaitokselle. Palotoimi muutti väistötiloihin 17.8.2020. Aluehallintovirasto teki tarkastuskäynnin 17.8.2020 palotoimen osalta, että annettua päätöstä oli noudatettu. Asian käsittely aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella saatettiin päätökseen 19.8.2020 tehdyllä päätöksellä. Toiminta jatkuu väistötiloissa, kunnes uudet tilat toiminnalle saadaan järjestettyä. Palo- ja pelastustoiminnan talous toteutui arvioitua talousarviota pienempänä.

Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi (ostopalveluita)

Terveysvalvonnan, eläinlääkintähuollon sekä maaseututoimen kustannukset toteutuivat arvioitua talousarviota pienempinä.

SIVISTYSOSASTO

Vastuuhenkilö Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatukset: Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalveluna taiteen perusopetus ja kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluista.

Sivistystoimen toiminnan perustana on lapsi- ja nuorisoystävällinen Lamppi.

Lukuvuoden 2019–2020 teemat kouluilla olivat turvallisuus, kiusaamattomuus ja työhyvinvointi ja lukuvuoden 2020–2021 teemaksi päätettiin Vahvista hyvää.

TAVOITTEET 2020

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020–2024

Sivistystoimen suurin toimintaympäristön muutos on keskustan uuden koulun valmistuminen vuoden 2021 lopulla.

Hallinto ja opetus

Koronapandemia teki sivistystoimen palveluihin vuonna 2020 paljon muutoksia. Toholammin harrastustilat ja –paikat, Lampin halli, kerhotilat ja järjestöjen kokoontumistilat olivat suljettuina 17.3. lähtien. Perusopetuksen koulut ja lukio suljettiin 18.3. ja oppilaat ja opiskelijat siirtyivät etäopetukseen. Alkuun vain ns. kriittisissä ammateissa työskentelevien huoltajien 1.–3. -luokilla opiskelevilla lapsilla tai erityisoppilailla oli valtioneuvoston ohjeistuksen mukaan mahdollista osallistua lähiopetukseen. 0.–3. -luokkien oppilailla oli mahdollisuus lähiopetukseen 25.3. lähtien ja kaikki ikäluokat palasivat lähiopetukseen 14.5. Kesän alkaessa myös harrastuspaikat avautuivat koronaohjeistuksiin.

Myös kevään ylioppilaskirjoitusten aikataulua korona tiivisti. Erityistilanteesta huolimatta Toholammin lukio pärjasi ylioppilaskirjoitusten tuloksilla STT:n lukiovertailussa jälleen erinomaisesti, se oli Keski-Pohjanmaan paras ja sijoittui koko valtakunnan vertailussa sijalle 14.

Kaikki perusopetuksen oppilaat aloittivat syyslukukauden lähiopetuksessa 12.8., ja koulut pystyivät työskentelemään lähiopetuksessa koko syyslukukauden.

Korona sai aikaan myös lyhyen tähtäimen säästöjä, esimerkiksi kevään etäopetusjakson takia koulukuljetuksissa säästyi n. 100 000 €. Pidemmällä aikavälillä koronakriisi aiheuttaa lisäkustannuksia mm. lasten ja perheiden pahoinvoinnin lisääntymisen takia.

Koronavuosi on ollut raskas myös oppilaille kuin koko sivistystoimen henkilöstölle ja muille koulujen toimijoille. Opettajat ovat venyneet äärimmilleen, mikä on huolestuttavaa. Samaten sivistystoimen tilojen, erityisesti koulujen siisteydestä huolehtivat ovat joutuneet tiukoille. Ruokahuollolta on vaatinut erityistä venymistä mm. etäkoululaisten ruokajakelu. Sivistyspalvelut kiittävät teknisen toimen väkeä hyvästä yhteistyöstä myös poikkeusolojen vallitessa.

Yhteistyössä sivistystoimen, hallinto-osaston ja KOY Toholammin vuokratalojen kanssa aloitettiin töttömiä työpajatoiminta 11.5. Työpajan tilat sijaitsevat Koskelanmäellä osoitteessa Rinnetie 3 as. 6–7.

Kaustisen seutukunnan ja eräiden yhdistystoimijoiden kanssa jatkettiin Toholammin retkeilyreittien kehittämishanketta, joka sai vuoden 2019 lopulla rahoituksen Pohjanmaan ELY:ltä maaseuturahastosta. Kehitettävät retkeilyreitit ovat Lestijoen yläjuoksun melontareitti sekä Jämsänkallion ja Hongiston retkeilyreitit. Hankkeen toteutusaika on 1.7.2019–30.4.2022. Vuoden 2020 aikana toteutettiin Jämsänkallion reitin rakenteet ja opasteet.

Kirjasto

Kannuksen kaupungin kanssa tehtyä sopimusta yhteisestä kirjastonjohtajuudesta on jatkettu. Omatoimikirjastoa varten saatiin hankeavustusta 15 000 €. Hanke saatiin päätökseen vuoden aikana, ja omatoimikirjasto avattiin marraskuussa 2020. Omatoimikirjaston toiminta lähti käyntiin hyvin, ja uusia omatoimikirjaston käyttäjiä rekisteröitiin ensimmäisen kuukauden aikana jo kymmeniä.

Kirjasto suljettiin koronapandemian takia 16.3.2020 valtioneuvoston ohjeiden mukaan. Toukokuussa voitiin aloittaa ns. uloslainautointia, jolloin asiakkaat saivat hakea kirjakasseja kirjastossa. Kirjasto-tilat avattiin käyttöön jälleen 1.6. alkaen. Koronavuosi rokotti kirjaston lainaus- ja kävijämääriä. Lainausluvut olivat edellisvuotta 17 % alhaisemmat, ja fyysisten käyntien määrä oli edellisvuotta 35 % alhaisemmat. E-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaus sitä vastoin kasvoi kymmenellä prosentilla.

Varhaiskasvatus

Ulkopäiväkotiryhmä Kanervat jakoi toimintaansa OPH:n hankerahoituksen jälkeen täysin kunnan omana toimintana. Ryhmä on saanut Suomen Ladulta Luonnossa kotonaan -tunnustuksen sekä kunnakirjan esimerkillisestä työstä LUMA-toiminnassa. Sateenkaaren päiväkotia mukaan lukien Kanervien ryhmä sai myös Suomen Ladun myöntämän Metsämörri -laatutunnustuksen. Avoimen varhaiskasvatuksen puolella jatkui muskaritoiminta sekä uutena LILLI –hankkeen myötä myös liikkuva varhaiskasvatustoiminta perheiden arkiliikunnan innostajaksi.

Sykrylän ryhmä jatkoi toimintaansa ja syksyllä 2020 ryhmikseen palkattiin oppisopimuksella vastaava lastenhoitaja.

Koulujen kerhotoiminnasta jäi koronan vuoksi toteutumatta ulkopuolisten toimijoiden pitämät kerhot, mutta koulujen oman henkilökunnan vetämät kerhot jatkoivat mahdollisuuksien mukaan.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa jatkui normaalein aikatauluihin. Keväällä oppilaita jäi koronan vuoksi pois, mutta syksyllä oppilaat osallistuivat toimintaan normaalisti.

Kulttuuri

Lestijokilaakson kuntien kulttuurikasvatussuunnitelman tekemiseen ei saatu hankerahoitusta, joten se jäi toteutumatta. Kulttuurisalin kalustoa uusittiin, saliin hankittiin mm. kulmamonitoria, päätevahvistin, mikrofonia ja valonheittäjiä. Koronan aiheuttamat kokoontumisrajoitukset vaikuttivat kulttuurin tapahtumatoimintaan, mutta kesän iltatorit pystyttiin järjestämään suunnitellusti.

Liikunta- ja nuorisotoimi

Kohderymänä liikunnanohjauksissa olivat pääosin ikääntyneet. Vuonna 2020 jatkettiin yli 64-vuotiaille toholampilaisille eläkeläisille myönnettyä liikuntaetua. Ennen koronarajoituksia ajalla 8.1.–10.3.2020 maksuttomia ohjattuja kuntosalivuoroja käytti kaikkiaan 35 eläkeläistä ja 32 euron suuruisia sporttikorttietua hyödynsi 58 henkilöä.

Liikuntatoimi ja tekninen toimi toteuttivat yhteistyössä kuntoportaatin Kuusiston liikuntakeskuksen alueelle. Urheiluhallille hankittiin päätyverkko katsomopäättyyn. Uuden yleisurheilukentän hankesuunnitelma valmisteltiin loppuvuodesta, sen tavoitteena on varmistaa valtionosuus kentän toteuttamista varten.

Suurimmat haasteet ovat liikuntahallin kunnossapito ilman järjestelmällistä valvontaa ja tiedon saanti kävijämääristä.

Myös nuorisovaltuuston kokoontumisia korona rajoitti. Vuoden 2020 aikana päästiin pitämään yksi varsinainen nuorisovaltuuston kokous.

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Päivähoitolapset	112	100	80
Esikoulun oppilaat 20.9.	51	45	38
Aamu- ja iltapäivätoiminta 20.9.	24	13	26
1–6 lk oppilaat 20.9.	263	270	259
Pikku Hermannin 20.9.	6	5	7
7–9 lk oppilaat 20.9.	149	155	156
Perusopetus yhteensä 20.9.	418	430	422
Päivälukion oppilaat 20.9.	84	85	87
Kulttuurisalin kävijämäärä	6.481	7.000	3.843
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	8.000	8.000	7.250
Liikuntatoimen avustukset €	13.000	11.500	12.900
Nuorisotoimen avustukset €	4.000	12.500	12.125
Nuorisovaltuuston kokoontumi- nen	6	5	1
Kirjasto: lainaus / asukas	15	17	13
Kirjasto: käynnit / asukas	9,9	13	6,5

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2020	Muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
SIVISTYSOSASTO					
MYYNITUOTOT	197 950	0	197 950	252 570,60	54 620,60
MAKSUTUOTOT	120 000	0	120 000	121 391,64	1 391,64
TUET JA AVUSTUKSET	117 900	0	117 900	126 612,20	8 712,20
MUUT TOIMINTATUOTOT	44 200	0	44 200	52 236,85	8 036,85
Tulot yht.	480 050	0	480 050	552 811,29	72 761,29
PALKAT JA PALKKIOT	-3 514 931	0	-3 514 931	-3 592 402,39	-77 471,39
HENKILÖSIVUKULUT	-822 020	0	-822 020	-771 431,72	50 588,28
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	0	0	0	83 309,69	83 309,69
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-79 800	0	-79 800	-96 711,63	-16 911,63
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-1 638 000	0	-1 638 000	-1 387 809,60	250 190,40
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-275 680	0	-275 680	-283 321,84	-7 641,84
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-232 500	0	-232 500	-136 290,21	96 209,79
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-30 500	0	-30 500	-32 150,00	-1 650,00
VUOKRAT	-1 441 380	0	-1 441 380	-1 446 132,43	-4 752,43
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 100	0	-2 100	-8 191,26	-6 091,26
Menot yht.	-8 036 911	0	-8 036 911	-7 671 131,39	365 779,61
Netto ennen poistoja	-7 556 861	0	-7 556 861	-7 118 320,10	438 540,90
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-41 560	0	-41 560	-41 855,74	-295,74
Poistot yht.	-41 560	0	-41 560	-41 855,74	-295,74
Netto	-7 598 421	0	-7 598 421	-7 160 175,84	438 245,16

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

	TA2020	Muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
MYYNITUOTOT	7 846 130	0	7 846 130	7 351 271,09	-494 858,91
MAKSUTUOTOT	889 000	0	889 000	1 176 455,45	287 455,45
TUET JA AVUSTUKSET	172 900	0	172 900	214 869,70	41 969,70
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 736 067	0	2 736 067	2 832 284,66	96 217,66
Tulot yht.	11 644 097	0	11 644 097	11 574 880,90	-69 216,10
PALKAT JA PALKKIOT	-8 977 196	0	-8 977 196	-8 435 851,83	541 344,17
HENKILÖSIVUKULUT	-2 398 700	0	-2 398 700	-2 101 951,25	296 748,75
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	55 000	0	55 000	194 254,32	139 254,32
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-11 679 800	0	-11 679 800	-11 369 002,73	310 797,27
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-5 346 255	0	-5 346 255	-5 136 291,84	209 963,16
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-1 507 745	0	-1 507 745	-1 476 111,02	31 633,98
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-329 500	0	-329 500	-246 641,99	82 858,01
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-144 000	0	-144 000	-176 103,65	-32 103,65
VUOKRAT	-1 711 660	0	-1 711 660	-1 718 887,18	-7 227,18
MUUT TOIMINTAKULUT	-38 335	0	-38 335	-113 664,58	-75 329,58
Menot yht.	-32 078 191	0	-32 078 191	-30 580 251,75	1 497 939,25
Netto ennen poistoja	-20 434 094	0	-20 434 094	-19 005 370,85	1 428 723,15
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-750 700	0	-750 700	-770 234,29	-19 534,29
Poistot yht.	-750 700	0	-750 700	-770 234,29	-19 534,29
Netto	-21 184 794	0	-21 184 794	-19 775 605,14	1 409 188,86

4.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ilman liikelaitosta)

TULOSLASKELMA	TA2020	Muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	5 967 530	0	5 967 530	5 459 556,47	-507 973,53
Maksutuotot	889 000	0	889 000	1 176 455,45	287 455,45
Tuet ja avustukset	172 900	0	172 900	214 869,70	41 969,70
Muut toimintatuotot	1 181 367	0	1 181 367	1 269 889,70	88 522,70
Toimintatuotot yhteensä	8 210 797	0	8 210 797	8 120 771,32	-90 025,68
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-8 884 396	0	-8 884 396	-8 199 627,39	684 768,61
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 971 870	0	-1 971 870	-1 817 872,88	153 997,12
Muut henkilösivukulut	-426 830	0	-426 830	-284 078,37	142 751,63
Palvelujen ostot	-15 207 255	0	-15 207 255	-14 677 001,55	530 253,45
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 447 945	0	-1 447 945	-1 417 897,73	30 047,27
Avustukset	-473 500	0	-473 500	-422 745,64	50 754,36
Muut toimintakulut	-233 095	0	-233 095	-306 913,61	-73 818,61
Toimintakulut yhteensä	-28 644 891	0	-28 644 891	-27 126 137,17	1 518 753,83
TOIMINTAKATE	-20 434 094	0	-20 434 094	-19 005 365,85	1 428 728,15
Verotulot	9 575 000	0	9 575 000	9 412 632,67	-162 367,33
Valtionosuudet	11 163 600	0	11 163 600	12 056 148,00	892 548,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	25 000	0	25 000	40 547,64	15 547,64
Muut rahoitustuotot	10 000	0	10 000	24 584,73	14 584,73
Korkokulut	-170 000	0	-170 000	-140 662,39	29 337,61
Muut rahoituskulut	-5 000	0	-5 000	-6 686,97	-1 686,97
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-140 000	0	-140 000	-82 216,99	57 783,01
VUOSIKATE	164 506	0	164 506	2 381 197,83	2 216 691,83
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-750 700	0	-750 700	-770 234,29	-19 534,29
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-586 194	0	-586 194	1 610 963,54	2 197 157,54

Tilikaudella ei tehty muutoksia käyttötalouden talousarvioon.

VEROTULOJEN ERITTELY

	TA2020	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
Tuloslaskelmaosa				
Kunnan tulovero	8 100 000	8 100 000	7 972 358,85	-127 641,15
Kiinteistövero	825 000	825 000	742 368,07	-82 631,93
Osuus yhteisöveron tuotosta	650 000	650 000	697 905,75	47 905,75
Verotulot	9 575 000	9 575 000	9 412 632,67	-162 367,33

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TA2020	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
Yleinen valtionosuus	9 244 600	9 244 600	6 664 623,00	-2 579 977,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden	0	0	3 315 781,00	3 315 781,00
Veroperustemuutosten korvaus	1 813 000	1 813 000	1 838 485,00	25 485,00
Verotulojen maksulyykäys kompensaa	0	0	45 184,00	45 184,00
Opetus- ja kultt. t. valt. osuus	106 000	106 000	192 075,00	86 075,00
Valtionosuudet	11 163 600	11 163 600	12 056 148,00	892 548,00

4.3.3 Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT	TA2020	TA-muutos	TA + muutos	TOT2020	Poikkeama
HALLINTO					
Osakkeet ja osuudet	-50 000		-50 000	0,00	50 000,00
Maa alueet	-50 000		-50 000	0,00	50 000,00
Maa alueet (myynti)				26 313,00	26 313,00
Kiinteistöjen myynti/osto				78 000,00	
TEKNINEN					
Jokirannantien asfaltointi				-19 594,02	-19 594,02
Katuvalaistus Korjaajantie, Koskelantie				-10 873,38	-10 873,38
Katuvalaistus, Lampintie				-12 356,96	-12 356,96
Kaavateiden rakentaminen MR	-100 000		-100 000	-42 824,36	57 175,64
Paloaseman suunnittelu				-3 714,89	-3 714,89
KV-Hallin muutossaneeraus				-53 700,96	-53 700,96
Teveyskeskus porrashuone				-50 322,56	-50 322,56
Kiinteistöjen korjaukset MR	-50 000		-50 000	-104 023,52	-54 023,52
Pelastustoimen kalusto	-92 000		-92 000	-60 929,77	31 070,23
Pelastustoimen kalusto/myynti	47 000		47 000	27 538,63	-19 461,37
			-45 000	-33 391,14	11 608,86
Hautakankaan kaatopaikka	-100 000		-100 000	0,00	100 000,00
SIVISTYS					
Uudisrakennus koulu kk				-1 044 740,85	-1 044 740,85
Kuusiston koulun korjaus				-35 155,23	
Yhdyskäytävä koulukeskus				-9 862,70	
Liikenne- ja aluerakentaminen				-244 283,52	
Kk:n koulukeskus	-1 640 000		-1 640 000	-1 334 042,30	305 957,70
Väistötilat	-220 000		-220 000		220 000,00
Koulumäen Olohuone	-1 500		-1 500	-13 900,00	-12 400,00
Avustus				486,90	486,90
Netto	-1 500		-1 500	-13 413,10	-11 913,10
Yleisurheilukenttä	-50 000		-50 000	-23 690,33	26 309,67
Kuntoportaat	-10 000		-10 000	-9 324,72	-675,28
TULUS-hanke ulkopäiväkot				-4 284,61	-4 284,61
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Investointihankinnat yht	-2 363 500		-2 363 500	-1 596 734,50	766 765,50
Muut tuet ja avustukset	0		0	486,90	486,90
Myynnit	47 000		47 000	131 851,63	84 851,63
Investoinnit netto (-/tulo)	-2 316 500		-2 316 500	-1 464 395,97	852 104,03

Hautakankaan kaatopaikkaa maisemoitiin tilikaudella 43.583,15 eurolla. Kustannukset katettiin ta-
seessa olevasta pakollisesta varauksesta. Aiempina vuosina investointeihin kirjattuja suunnitteluku-
luja, mitkä eivät ole johtaneet investoinnin toteutukseen on kirjattu kuluksi 87.722,32 euroa

4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitosta)

RAHOITUSLASKELMA	TA2020 euroa	Muutos euroa	TA + muutos euroa	TOT2020 euroa	Poikkeama euroa
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	164 506	0	164 506	2 381 197,83	2 216 691,83
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	10 746,51	10 746,51
	164 506	0	164 506	2 391 944,34	2 227 438,34
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 363 500	0	-2 363 500	-1 596 734,50	766 765,50
Rah.osuudet investointimenoihin		0	0	486,90	486,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	47 000	0	47 000	131 851,63	84 851,63
	-2 316 500	0	-2 316 500	-1 464 395,97	852 104,03
Toiminnan ja invest.rahavirta	-2 151 994	0	-2 151 994	927 548,37	3 079 542,37
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-2 237 785	0	-2 237 785	-2 237 785,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	115 000	0	115 000	315 000,00	200 000,00
	-2 122 785	0	-2 122 785	-1 922 785,00	200 000,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	5 300 000	0	5 300 000	1 137 785,00	-4 162 215,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-554 800	0	-554 800	-554 760,00	40,00
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	1 498 660,43	1 498 660,43
	4 745 200	0	499 630	2 081 685,43	-2 663 514,57
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	0,00	0,00
Saamisten muutos	0	0	0	-895 715,82	-895 715,82
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	292 792,46	292 792,46
	0	0	0	-602 923,36	-602 923,36
Rahoituksen rahavirta	2 622 415	0	-1 623 155	-444 022,93	-3 066 437,93
RAHAVAROJEN MUUTOS	470 421	0	-3 775 149	483 525,44	13 104,44

4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion toteutuminen	TA2020 euroa	Muutos euroa	TA + muutos euroa	TOT2020 euroa	Poikkeama euroa
HALLINTO-OSASTO					
Tulot yht.	488 362	0	488 362	622 584,35	134 222,35
Menot yht.	-13 221 905	0	-13 221 905	-13 118 537,11	103 367,89
Netto	-12 733 543	0	-12 733 543	-12 495 952,76	237 590,24
LOMATOIMEN OSASTO					
Tulot yht.	5 520 000	0	5 520 000	4 803 206,08	-716 793,92
Menot yht.	-5 520 000	0	-5 520 000	-4 706 460,99	813 539,01
Netto	0	0	0	96 745,09	96 745,09
TEKNINEN OSASTO					
Tulot yht.	5 155 685	0	5 155 685	5 596 284,18	440 599,18
Menot yht.	-5 299 375	0	-5 299 375	-5 084 122,26	215 252,74
Netto	-143 690	0	-143 690	512 161,92	655 851,92
SIVISTYSOSASTO					
Tulot yht.	480 050	0	480 050	552 811,29	72 761,29
Menot yht.	-8 036 911	0	-8 036 911	-7 671 131,39	365 779,61
Netto	-7 556 861	0	-7 556 861	-7 118 320,10	438 540,90
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Tulot yht.	11 644 097	0	11 644 097	11 574 885,90	-69 211,10
Menot yht.	-32 078 191	0	-32 078 191	-30 580 251,75	1 497 939,25
Netto	-20 434 094	0	-20 434 094	-19 005 365,85	1 428 728,15
TULOSLASKELMAOSA					
Verotulot	9 575 000	0	9 575 000	9 412 632,67	-162 367,33
Valtionosuudet	11 163 600	0	11 163 600	12 056 148,00	892 548,00
Korkotuotot	25 000	0	25 000	40 547,64	15 547,64
Muut rahoitustuotot	10 000	0	10 000	24 584,73	14 584,73
Korkokulut	-170 000	0	-170 000	-140 662,39	29 337,61
Muut rahoituskulut	-5 000	0	-5 000	-6 686,97	-1 686,97
Netto	20 598 600	0	20 598 600	21 386 563,68	787 963,68
INVESTOINTIOSA					
Investointihankinnat	-2 363 500		-2 363 500	-1 596 734,50	766 765,50
Rahoitusosuudet	0		0	486,90	486,90
Myynnit	47 000		47 000	131 851,63	84 851,63
Netto	-2 316 500	0	-2 316 500	-1 464 395,97	852 104,03
RAHOITUS					
Antolainauksen muutokset		0			
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäy	5 300 000	0	5 300 000	1 137 785,00	-4 162 215,00
Pitkäaikaisten lainojen vähe	-554 800	0	-554 800	-554 760,00	40,00
Lyhtyaikaisten lainojen muu	0	0	0	1 498 660,43	1 498 660,43
Yhteensä	2 593 206	0	2 593 206	2 998 487,29	405 281,29

5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Tuloslaskelmassa on ilmoitettava tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (KPA 1: 10.1 §).

Tuloslaskelma ja tase laaditaan sentin tarkkuudella. Rahoituslaskelma ja konsernitase voidaan esittää myös tuhansin euroin.

5.2 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (sis. Viemäriiikelaytos)

	01.01.-31.12.2020		01.01.-31.12.2019
Toimintatuotot			
Myyntitulot	5 932 601,44		6 072 346,86
Maksutulot	1 176 455,45		966 647,20
Tuet ja avustukset	214 869,70		212 757,54
Muut tulot	1 268 534,70	8 592 461,29	1 212 172,00
Valmistus omaan käyttöön			8 463 923,60
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-8 304 214,22		-8 591 932,46
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 835 010,40		-1 934 369,27
Muut henkilösivukulut	-287 074,76		-376 144,05
Palvelujen ostot	-15 000 809,36		-14 706 169,99
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-1 546 241,07		-1 545 055,15
Avustukset	-422 745,64		-414 286,20
Muut toimintakulut	-315 539,54	-27 711 634,99	-233 917,53
Toimintakate		-19 119 173,70	-19 337 951,05
Verotulot		9 412 632,67	9 316 386,93
Valtionosuudet		12 056 148,00	10 347 416,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	25 768,40		25 962,44
Muut rahoitustuotot	24 843,45		19 747,26
Korkokulut	-138 471,14		-147 992,57
Muut rahoituskulut	-7 171,22	-95 030,51	-9 594,59
Vuosikate		2 254 576,46	213 974,42
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-949 860,39	-965 044,34
Tilikauden tulos		1 304 716,07	-751 069,92
Poistoeron lis(-)/väh(+)			
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)		1 304 716,07	-751 069,92

5.3 Rahoituslaskelma

TOHOLAMMIN KUNTA				
RAHOITUSLASKELMA (sis. Viemäriiikelaytos)				
	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 254 576,46		213 974,42	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	39 537,78	2 294 114,24	-37 207,08	176 767,34
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 077 249,46		-625 065,40	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	486,90		29 110,21	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	131 851,63	-1 944 910,93		-595 955,19
Toiminnan ja investointien rahavirta		349 203,31		-419 187,85
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	200 000,00	200 000,00		
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-554 760,00		-554 760,00	
Lyhtyaikaisten lainojen muutos	1 498 660,43	943 900,43	1 301 339,57	746 579,57
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	0,00		-1 453,42	
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	-1 285 191,98		156 731,80	
Korottomien velkojen muutos	280 582,45	-1 004 609,53	-432 017,50	-276 739,12
Rahoituksen rahavirta		139 290,90		469 840,45
Rahavarojen muutos				
		488 494,21		50 652,60
Kassavarat 31.12.	655 290,45		166 796,24	
Kassavarat 1.1.	166 796,24	488 494,21	116 143,64	50 652,60

5.4 Tase

TASE 31.12.2020

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335 291,72	9 335 291,72
Muut pitkävaikutteiset menot	9 069,03	20 851,91	Arvonkorotusrahasto		
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot		
Aineettomat hyödykkeet yht.	9 069,03	20 851,91	Edellisten tilikausien yli-	450 802,78	1 201 872,70
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli-/alijäämä	1 304 716,07	-751 069,92
Maa- ja vesialueet	1 820 847,73	1 855 966,66		11 090 810,57	9 786 094,50
Rakennukset	15 198 394,48	15 036 257,63	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 156 342,99	2 300 072,84	PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	89 731,88	92 300,79	Muut pakolliset varauks	154 209,77	197 792,92
Muut aineelliset hyödykkeet	15 357,21	15 357,21	Pakolliset varaukset yht	154 209,77	197 792,92
Ennakkomaksut ja kesken-			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
eräiset hankinnat	1 545 635,74	602 642,41	Valtion toimeksiannot		
Aineelliset hyödykkeet yht.	20 826 310,03	19 902 597,54	Lahjoitusrahastojen pää	14 884,78	14 889,80
Sijoitukset			Toimeksiantojen pääom	14 884,78	14 889,80
Osakkeet ja osuudet	5 925 448,02	5 925 448,02	VIERAS PÄÄOMA		
Muut lainasaamiset	494 482,13	694 482,13	Pitkäaikainen		
Sijoitukset yht	6 419 930,15	6 619 930,15	Joukkovelkakirjalainat		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat rahoitus- ja vaku	9 402 960,00	9 969 889,00
Valtion toimeksiannot			Muut velat/Liittymisma	153 189,86	152 973,86
Lahjoitusrahastojen erityiskatte	1 138,14	1 143,16	Pitkäaikainen vieras pää	9 556 149,86	10 122 862,86
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	1 138,14	1 143,16	Lyhytaikainen		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Joukkovelkakirjalainat		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vaku	6 566 929,00	5 056 099,57
Lyhytaikaiset saamiset			Saadut ennakot	226 575,95	199 141,08
Myyntisaamiset	489 966,97	329 923,72	Ostovelat	947 188,65	688 072,34
Lainasaamiset	850 000,00	500 000,00	Muut velat/Liittymisma	278 533,80	261 288,87
Muut saamiset	1 143 267,76	385 930,36	Siirtovelat	1 611 495,55	1 634 925,21
Siirtosaamiset	51 805,40	33 994,07	Lyhytaikainen vieras pää	9 630 722,95	7 839 527,07
Lyhytaikaiset saamiset yht.	2 535 040,13	1 249 848,15	(vieras pääoma)	19 186 872,81	17 962 389,93
Rahat ja pankkisaamiset	655 290,45	166 796,24	VASTATTAVAA YHTEENS	30 446 777,93	27 961 167,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 446 777,93	27 961 167,15			

5.5 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA

	2020	2019
Toimintatuotot	29 108 425,82	29 662 857,89
Toimintakulut	-47 368 794,25	-48 673 554,19
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	150 902,00	152 217,98
Toimintakate	-18 109 466,43	-18 858 478,32
Verotulot	9 363 031,70	9 264 592,48
Valtionosuudet	13 393 951,54	11 561 213,83
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	91 627,25	97 910,50
Muut rahoitustuotot	39 916,82	39 022,35
Korkokulut	-228 909,22	-251 733,35
Muut rahoituskulut	-8 158,77	-11 378,33
Vuosikate	4 541 992,89	1 841 149,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumupoistot	-2 633 948,76	-2 642 104,79
Arvonalentumiset		-1 201,70
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	1 908 044,13	-802 157,33
Tilinpäätössiirrot	-8 344,52	-10 829,49
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot	370,40	-370,40
Vähemmistöosuudet	1 599,60	1 082,78
Tilikauden ylijäämä	1 901 669,61	-812 274,44

KONSERNIRAHJOITUSLASKELMA**2020****2019****Toiminnan rahavirta**

Vuosikate	4 541 992,89		1 841 149,15	
Satunnaiset erät				
Tilikauden verot				
Tulorahoituksen korjauserät	-3 390,79	4 538 602,10	-124 057,08	1 717 092,07

Investointien rahavirta

Investointimenot	-3 645 017,19		-1 671 325,44	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	24 643,93		29 110,21	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovu	126 874,56	-3 493 498,70	12 705,14	-1 629 510,09

Toiminnan ja investointien rahavirta

1 045 103,40**87 581,98****Rahoituksen rahavirta**

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäykset			-749,62	
Antolainasaamisten vähennykset	92 000,00	92 000,00		-749,62

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	690 300,00		975 207,76	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 112 663,08		-2 056 411,97	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 452 277,33	29 914,25	1 362 934,56	281 730,35

Oman pääoman muutokset

Muut maksuvalmiuden muutokset

Toimeksiantojen varojen ja pääomien mu	-154,44		121 204,85	
Vaihto-omaisuuden muutos	52 206,32		-189 392,68	
Saamisten muutos	-818 536,60		-73 030,44	
Korottomien velkojen muutos	476 614,42	-289 870,30	-415 470,76	-556 689,03

Rahoituksen rahavirta**-167 956,05****-275 708,30****Rahavarojen muutos**

877 147,34

-188 126,32

Kassavarat 31.12.

5 946 892,20

5 069 744,84

Kassavarat 1.1.

5 069 744,84

877 147,36

5 257 871,19

-188 126,34

KONSERNITASE 31.12.2020

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335 291,72	9 335 291,72
Aineettomat oikeudet	305 009,71	313 119,42	Arvonkorotusrahasto	1 090 146,79	1 115 861,68
Muut pitkävaikutteiset menot	9 069,03	20 851,91	Muut omat rahastot	1 933 718,23	1 919 926,03
Ennakkomaksut	110 010,45	8 971,28	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 231 373,46	5 042 446,23
	424 089,19	342 942,61	Tilikauden yli-/alijäämä	1 901 669,61	-811 072,75
Aineelliset hyödykkeet				18 492 199,81	16 602 452,91
Maa- ja vesialueet	2 576 946,73	2 594 905,66			
Rakennukset	27 334 298,37	27 383 307,69	VÄHEMMISTÖOSUUDET	72 470,60	74 070,20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 825 504,35	6 794 673,32			
Koneet ja kalusto	4 640 486,46	4 765 436,47	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	508 248,50	538 527,95	Muut pakolliset varaukset	301 772,82	411 959,21
Ennakkomaksut ja kesken-				301 772,82	411 959,21
eräiset hankinnat	1 722 537,44	874 197,34	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
	43 608 021,85	42 951 048,43	Valtion toimeksiannot	438 963,95	504 686,95
Sijoitukset			Lahjoitusrahastojen pääomat	14 884,78	14 889,80
Osakkuusyhteisöosuudet	3 432 687,61	3 463 574,21	Muut toimeksiantojen pääomat	97 773,54	57 939,81
Muut osakkeet ja osuudet	566 847,84	517 642,67		551 622,27	577 516,56
Muut lainasaamiset	20 459,36	20 459,36	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	894 313,26	986 313,26	Pitkäaikainen		
	4 914 308,07	4 987 989,50	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks	20 625 829,85	22 078 518,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat julkisyhteisöiltä	216 685,41	312 596,35
Valtion toimeksiannot	179 411,34	165 965,96	Saadut ennakot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 138,14	40 482,11	Muut velat/Liittymismaksut ja muut	4 205 348,17	4 203 758,85
Muut toimeksiantojen varat	13 048,84	12 890,10	Laskennalliset verovelat	132 437,66	108 486,42
	193 598,32	219 338,17		25 180 301,09	26 703 360,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen		
Vaihto-omaisuus			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks	7 921 556,79	6 341 618,33
Aineet ja tarvikkeet	331 977,58	224 668,90	Lainat julkisyhteisöiltä	96 041,62	97 466,21
Keskeneräiset tuotteet	24 295,39	187 057,29	Lainat muilta luotonantajilta		
Valmiit tuotteet	86 772,73	49 860,58	Saadut ennakot	285 138,57	262 525,54
Muu vaihto-omaisuus	49 491,21	41 420,10	Ostovelat	2 580 773,56	2 018 918,86
Ennakkomaksut	9 228,16	50 964,52	Muut velat/Liittymismaksut ja muut	941 558,65	1 001 440,80
	501 765,07	553 971,39	Siirtovelat	3 394 214,09	3 443 774,57
Saamiset			Laskennalliset verovelat	0,00	370,40
Pitkäaikaiset saamiset				15 219 283,28	13 166 114,71
Myyntisaamiset	4 425,98	4 425,98	(vieras pääoma)	40 399 584,37	39 869 474,86
Muut saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	59 817 650,06	57 535 473,76
	4 425,98	4 425,98			
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	2 389 328,95	2 268 263,78			
Lainasaamiset	0,00	-1,71			
Muut saamiset	1 633 163,90	984 293,38			
Laskennalliset verosaamiset					
Siirtosaamiset	202 056,53	153 457,35			
	4 224 549,38	3 406 012,80			
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin					
Muut arvopaperit	236 340,00	54 540,00			
	236 340,00	54 540,00			
Rahat ja pankkisaamiset	5 710 552,20	5 015 204,84			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	59 817 650,06	57 535 473,72			

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

6.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet sekä sijoitusluontoiset erät on merkitty taseessa hankintamenon arvoon.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintahintaan.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

6.2 Tuloslaskelman liitetiedot

6.2.1 Toimintatuotot

	2020	2019
Hallinto-osasto	201 961,34	140 509,17
Lomatoimen osasto	4 802 922,24	5 332 275,48
Tekninen osasto	2 577 378,45	1 923 229,61
Sivistysosasto	510 246,17	596 814,71
Viemäriiikelayos	499 953,09	488 999,02
Yhteensä	8 592 461,29	8 481 827,99

6.2.2 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	2020	2019
Kunnallisvero	7 972 358,85	7 962 296,08
Osuus yhteisöveron tuotosta	697 905,75	593 689,11
Kiinteistövero	742 368,07	760 401,74
Verotulot yhteensä	9 412 632,67	9 316 386,93

6.2.3 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	6 664 623,00	7 049 083,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseaus	3 315 781,00	3 216 198,00
Veroperustemuutosten korvaus	1 838 485,00	
Verotulojen maksulykkäyskompensaatio	45 184,00	
Opetus- ja sivistystoimen valtionosuudet	192 075,00	82 135,00
Valtionosuudet yhteensä	12 056 148,00	10 347 416,00

6.2.4 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 02.09.2002 § 48 vahvistamaa poistosuunnitelmaa ja 12.11.2012 § 40 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Tarkistetun poistosuunnitelman mukaan vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneisiin hyödykkeisiin sovelletaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen 2011 liitteen 1 mukaisia poistoaikojen alarajoja. Poistomenetelmäksi on vahvistettu tasapoisto ja poistoajat ovat:

	Ennen vuotta 2013 valmistuneet	2013 ja sen jälkeen valmistuneet
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	2 vuotta
Rakennukset		
Asuinrakennukset	50 vuotta	30 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotanto- sekä vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemäriverkko	40 vuotta	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	15 vuotta
Kadut, tiet, torit, puistot ym. maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Sairaala-, terv.huolto- yms. Laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	10 vuotta	3 vuotta

Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelmaan pienhankintarajaksi 8 400 euroa. Pienet käyttökustannushankkeet, joiden hankinta-arvo on alle 8 400 euroa, kirjataan vuosikuluksi. Vuosikulut on koottu omaksi luetteloksi. Mikäli hankinta-arvon alittava hanke on osa suurempaa kokonaisuutta, on se kirjattu käyttöomaisuuteen.

6.2.5 Sumu-poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus

Kunnan keskimääräisten suunnitelman mukaisten poistojen ja keskimääräisten poistonalaisten investointien omahankintamenojen vastaavuudet poikkeavat olennaisesti toisistaan. Olennaisena poikkeamana pidetään 10 % tai suurempaa erotusta. Kunnan suuri poikkeama 49,98 % johtuu vuosille 2020–2022 ajoittuvista isoista investoinneista.

Sumu-poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	2020	2019
Vuosina 2019- 2023:		
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	978 234,95	1 192 612,17
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	1 955 851,60	1 760 137,10
Ero euroina	977 616,65	567 524,93
Ero %	49,98 %	32,24 %

6.2.6 Pakollisten varausten muutokset

Kirkonkylän suljetun kaatopaikan lakisääteistä jälkihoitotyötä varten taseessa olevaa pakollista 197.792,92 euron varausta käytettiin tilikauden aikana 43.583,15 euroa. Varaus on kirjattu täysimääräiseksi tilikaudella 2005 alkuperäisen jälkihoitosuunnitelman kustannusarvion mukaan.

6.2.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2020	2019
Muut toimintatuotot		
Rakennusten luovutusvoitot	19 096,21	
Muut luovutusvoitot	23 311,01	
Luovutusvoitot yhteensä	42 407,22	
Muut toimintakulut		
Kiinteistöjen luovutustappiot	9 014,56	

6.2.8 Rahoitustuotot ja -kulut

	2020	2019
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	22 274,06	16 569,81

6.2.9 Tilintarkastuspalkkiot

Tilintarkastuspalkkiot	2020	2019
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	9 121,48	8 564,44
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		

6.2.10 Luottamushenkilöpalkkiot

Luottamushenkilöpalkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2020	2019
Keskustapuolue Toholampi	917,63	1 326,00
Toholammin Kokoomus	378,00	519,75
Toholammin Perussuomalaiset	22,50	
Toholammin Sosialidemokraatit	553,50	923,25
Yhteensä	1 871,63	2 769,00

6.3 Tasetta koskevat liitetiedot

6.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikut- eiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
TOHOLAMMIN KUNTA										
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	20 851,91	20 851,91	1 855 966,66	15 036 257,63	2 300 072,84	92 300,79	15 357,21	602 642,41	19 902 597,54
Lisäykset tilikaudella					567 023,09	75 005,22	60 929,77		1 373 804,48	2 076 762,56
Rahoitusosuudet tilikaudella										0,00
Vähennykset tilikaudella				-35 118,93	-58 903,79		-4 436,25		-116 513,59	-214 972,56
Siirrot erien välillä					272 424,22	41 873,34			-314 297,56	0,00
Luov.kert. sumupoisto										0,00
Tilikauden poisto	0,00	-11 782,88	-11 782,88		-618 406,67	-260 608,41	-59 062,43			-938 077,51
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	9 069,03	9 069,03	1 820 847,73	15 198 394,48	2 156 342,99	89 731,88	15 357,21	1 545 635,74	20 826 310,03

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhty- mäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset muilta	Muut lainasaamiset yhteensä
TOHOLAMMIN KUNTA							
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 854 259,45	688 907,32	367 281,25	5 910 448,02	694 482,13	0,00	694 482,13
Lisäykset tilikaudella			15 000,00	15 000,00	-200 000,00		-200 000,00
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikaudella							
Siirrot erien välillä							
Luov.kert. sumupoisto							
Tilikauden poisto							
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 854 259,45	688 907,32	382 281,25	5 925 448,02	494 482,13	0,00	494 482,13

Toholammin kunta on mukana v. 2014 perustetussa Lampin yhteismetsässä. Kunta luovutti 332,0629 ha metsäalueita yhteismetsään. Kunnan osuus yhteismetsästä on 42,08 %.

Kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset				
	Tasearvo 01.01.2020	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.2020
Keski-Pohjanmaan Liitto	21 427,03			21 427,03
Korpelan Voima	4 875,77			4 875,77
K-P:n Erikoissairaanhoito- ja peruspalvelukuntayhtymä	243 331,48			243 331,48
K-P:n Koulutusyhtymä	419 273,04			419 273,04
	688 907,32	0,00	0,00	688 907,32

6.3.2 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt			
Tytäryhteisöt	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %
Toholammin Energia Oy	Toholampi	96,66 %	96,66 %
KOY Toholammin Vuokratalot	Toholampi	100 %	100 %
As. Oy Kerttulanrivi	Toholampi	59,04 %	59,04 %
Toholammin kehitys Oy	Toholampi	100,00 %	100 %
Kuntayhtymät			
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soite	Kokkola	4,074 %	4,074 %
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	Kokkola	4,53 %	4,53 %
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	Kokkola	4,88 %	4,88 %
Korpelan Voima ky	Kannus	18,18 %	18,18 %
Yhdistelemätön osakkuusyhteisö			
As Oy Kultavieri	Toholampi	27 %	
Liikelaitokset			
Toholammin Viemäriiikelaitos			

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät	2020	2019
Myyntisaamiset	489 966,97	329 923,72
Lainasaamiset	850 000,00	500 000,00
Muissa saamisissa:		
Arvonlisäverosaatava joulukuulta	84 580,72	61 408,72
KELAn korvaus työterveydenhuollosta	57 187,50	49 984,00
Valtiovarainministeriö, syrjäisyyssisän korjaus 2017-2019		30 297,00
Verohallinto yhteisövero joulukuu 2018		
Soite/Sotepalveluiden maksun palautus	523 404,28	87 868,98
Rakennuslupamaksusaatava	263 000,00	44 000,00
Maaseutuyksikkö KaseKa	14 780,00	12 697,07
Kokkola, ympäristöterveydenhuollon maksuosuus	19 754,00	
Kokkola, pelastustoimen maksuosuus	82 329,79	29 899,14
Jätesvesimaksusaatavat	58 730,73	13 233,49
Siirtosaamisissa:		
Siirtyvät korot	27 344,55	25 023,76
Muita saamisia	63 961,59	65 512,27
Saamiset yhteensä	2 535 040,13	1 249 848,15

6.3.3 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	2020	2019
	eur	eur
Peruspääoma 1.1.	9 335 291,72	9 335 291,72
Muutokset tilikaudella		
	9 335 291,72	9 335 291,72
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 201 872,70	1 513 406,05
Kirjaukset tilikaudella	-751 069,92	-311 533,35
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	450 802,78	1 201 872,70
Tilikauden yli-/alijäämä	1 304 716,07	-751 069,92
Oma pääoma yhteensä	11 090 810,57	9 786 094,50

Pakolliset varaukset	2020	2019
Kaatopaikan maisemointi	154 209,77	197 792,92

Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät 01.01.2026 tai sen jälkeen		
	2020	2019
Kuntarahoitus Oy	3 489 834,00	3 716 692,00
Kuntarahoitus Oy, liikelaitos		222 235,00
Yhteensä	3 489 834,00	3 938 927,00

Muut velat	2020	2019
Liittymismaksut	153 189,86	152 973,86

Lyhytaikainen vieras pääoma

Luotollinen shekkitili Toholammin Osuuspankki limiitti 20.000,00 euroa, vuodenvaihteessa 2020-2021 luottoa ei ollut käytössä.

Danske Bank Oyj limiittitili 100.000,00 euroa, ei ole ollut käytössä vuodenvaihteessa.

	2020	2019
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	42 748,03	43 413,74
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä		
Ostovelat	39 032,82	36 978,66

Siirtovelat	2020	2019
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 422 631,17	1 438 063,49
Sosiaalikulujen siirtovelat	153 318,41	164 482,12
Korkojaksotukset	35 545,97	32 379,60
Ennakotulot	226 575,95	199 141,08

6.3. 4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vastuusitoumukset	2020	2019
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	11 847 000,00	12 037 000,00
Jäljellä oleva pääoma	7 166 022,00	7 789 928,00
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	473 921,50	593 921,50
Jäljellä oleva pääoma	210 107,29	257 889,94

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2020	2019
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	20 231 986,00	18 735 157,00
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	12 606,00	12 326,00

Leasingvastuut	2020	2019
Yhteismäärä 31.12.	116 439,80	105 930,92

Vuokravastuut	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä	202 230,05	
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	115 126,67	

Arvonlisäveron palautusvastuu	2020	2019
	541 322,45	396 703,70

6.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

6.4.1 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä	2020	2019
	271	284

Erillisessä henkilöstöraportissa on käsitelty henkilöstömäärä ja henkilöstörakennetta tarkemmin.

6.4.2 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2020	2019
Palkat ja palkkiot	8 489 219,33	8 674 305,06
- pv.rahakorvaukset	-176 754,32	-161 717,73
- perhevapaakorvaus	-14 500,00	-5 000,00
- jaksotetut palkat	6 249,21	84 345,13
Eläkekulut	1 834 633,91	1 924 196,51
- jaksotukset	376,49	10 172,76
Muut henkilösivukulut	282 916,43	372 397,31
- jaksotukset	4 158,33	3 746,74
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	10 426 299,38	10 902 445,78
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		3 706,84
Henkilöstökulut yhteensä	10 426 299,38	10 906 152,62

6.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

6.5.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Yhdistellyissä yhteisöissä ei ole poikkeavia arvostus- ja jaksotusperiaatteita ja menetelmiä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistaminen kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Tuloslaskelman tuotoista ja kuluista on eliminoitu keskinäiset erät siinä laajuudessa mitä eri yhteisöiltä on saatu tietoja. Konsernirahoituslaskelma on johdettu konsernituloslaskelmasta ja tietoja on kerätty yhteisöjen lähettämistä materiaaleista.

Vähemmistöosuudet

Energia Oy:n ja As Oy Kerttulanrivin vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu kunnan suunnitelmapoistojen mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisöjen oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämää (alijäämää) vastaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikausien välillä ei ole merkittäviä eroavaisuuksia, vaikka koronapandemia on vaikuttanut eri yhteisöjen toimintaan tilikaudella.

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän tuloslaskelman toimintatuotoista on siirretty yksikköhintarahoituserä kuntakonsernin valtionosuuksiin. Tämä tuloerä vastaa kuntien valtionosuutta.

6.5.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot	2020	2019
Toholammin kunta	8 592 461,29	8 349 982,03
Koy Toholammin Vuokratalot	579 330,08	498 333,69
Toholammin kehitys Oy	388 845,25	379 844,34
Toholammin Energia Oy	1 111 867,04	871 464,38
As Oy Kerttulanrivi	20 520,00	8 284,80
K-P:n Erikoissairaanhoidon- ja peruspalvelu ky	14 385 268,01	13 433 921,99
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	322 759,36	384 117,69
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	79 360,94	89 736,83
Korpelan Voima ky	4 720 456,09	5 647 193,91
Yhteensä	30 200 868,07	29 662 879,66

Toimintakulut	2020	2019
Toholammin kunta	27 711 634,99	26 919 606,16
Koy Toholammin Vuokratalot	475 663,52	250 660,56
Toholammin kehitys Oy	142 113,56	123 607,03
Toholammin Energia Oy	946 207,83	1 100 188,39
As Oy Kerttulanrivi	22 422,43	11 650,16
K-P:n Erikoissairaanhoidon- ja peruspalvelu ky	14 000 441,87	13 862 894,11
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	1 445 764,78	1 501 557,97
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	63 703,72	80 330,52
Korpelan Voima ky	3 702 884,77	4 823 059,28
Yhteensä	48 510 837,46	48 673 554,18

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2020	2019
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	20 231 986,00	18 735 157,00
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	12 606,00	12 326,00

Leasing- ja vuokravastuut	2020	2019
Leasing-vastuut	246 115,26	436 002,51
Vuokravastuut yhteensä	1 024 282,18	
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus vuokravastuista	329 119,30	

Arvonlisäveron palautusvastuu	2020	2019
	1 416 286,73	1 249 407,46

7 ERIYTETTY TILINPÄÄTÖKSET

7.1 Liikelaitosten erillistilinpäätökset

VIEMÄRILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja

Liikelaitoksen toimintakertomus

Toholammin Viemäriiikelaitys huolehtii asiakkaiden viemäri-vesien poisjohtamisesta ja käsittelystä.

Liikelaitoksen johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, joilla jokaisella on tämän lisäksi varajäsen. Liikelaitoksen operatiivisesta johtamisesta vastaa toimitusjohtaja, joka toimii myös johtokunnan kokouksissa esittelijänä sekä pöytäkirjanpitäjänä.

Toimintavuosi 2020 oli Viemäriiikelaityksella haasteellinen ja vuosi sisälsi normaalia enemmän haasteita ja muutoksia. Vuonna 2019 syksystä alkanut teollisuuspuolen saneeraus jatkui kesään 2020 saakka. Saneeraus venyi, koska esikäsitteilylinjan kunto todellisuudessa oli pahempi, kuin mitä alussa oli osattu arvioida. Saneerauksen yhteydessä esikäsitteilyprosessiin saatiin tehtyä useita kaivattuja parannuksia. Vuosi 2020 sisälsi myös muutoksia henkilöstössä, kun uusi käyttö-mestari/toimitusjohtaja aloitti tehtävässään maaliskuun lopulla.

Suurempia laiterikkoja tapahtui vuoden aikana pariin otteeseen. Ensimmäinen koski lietteen kuivausta. Lietteiden käsitteilyyn vaikuttanut laiterikko esti lietteiden linkouksen ja nostatti tästä syystä alkuvuoden lietteiden käsitteilyn kustannuksia. Toinen suurempi rikkoutuminen tapahtui alkusyksystä eräällä kirkonkylän verkoston pumppaamalla. Pumppaamolta rikkoutui kaksi pumppua, johon osasyynä oli suuret vuotovesimäärät.

Toholammin Viemäriiikelaitys työllisti vuonna 2020 kaksi henkilöä: käyttömestari/toimitusjohtajan sekä puhdistamonhoitajan. Toimistotyöt hoiti kunnan teknisen osaston toimistosihteeri. Viemärien avauksia ostettiin pääosin kunnan rakennusammattimieheltä sekä kiinteistöhoitajalta.

HENKILÖSTÖ	TP 2019	TA2020	TP2020
Vakinaiset työsuhteiset	1	1	1
Vakinaiset virkasuhteiset	1	1	1
Yhteensä	2	2	2

Investoinnit kasvoivat puhdistamon saneerauksen myötä suunniteltua suuremmiksi. Arvioitua suurempi saneeraus vaikutti muihin investointeihin siten, että osa niistä jouduttiin siirtämään myöhemmäksi tulevaisuuteen. Valvomo-ohjelman päivitys saatiin kuitenkin valmiiksi vuoden 2020 lopulla. Uuden valvomo-ohjelman myötä saadaan esimerkiksi yhdistettyä eri kohteiden seuranta yhteisen järjestelmään, ja kerättävää dataa saadaan paremmin hyödynnettävään muotoon.

Varautumissuunnitelman päivittäminen siirtyi henkilökunnan muutosten takia vuodelle 2021.

Jäteveden käsittely

Laskutettu jätevesimäärä nousi kokonaisuudessaan hieman aiemmasta vuodesta. Muutos oli kirkonkylän puhdistamon osalta +1,7 %. Sykäräisen puhdistamon osalta muutos oli negatiivinen 14 %:n verran.

	2019	2020	Muutos
Kirkonkylän puhdistamo	183 700 m3	186 914 m3	+1,7 % (3214 m3)
Sykäräisen puhdistamo	4855 m3	4179 m3	-14 % (-676 m3)

Sako- ja umpikaivolietettä vastaanotettiin kirkonkylän puhdistamolla toimintavuonna 995 m3 (vuonna 2019: 776 m3). Linkokuivattua lietettä toimitettiin Oy Pohjanmaan Biokaasulle 929 tn (vuonna 2019: 942 tn). Lingon rikkoutumisen takia linkoamatonta lietettä jouduttiin toimittamaan Kokkolaan parin kuukauden ajan yhteensä 1404 m3. Vuonna 2019 määrä oli linkoamattoman lietteen osalta 173 m3. Kesällä luovuttiin lietteen välivarastointijärjestelyistä.

Jätevedenpuhdistamot (kirkonkylä ja Sykäräinen) ottivat vastaan jätevesiä yhteensä 395 886 m3 (vuonna 2019: 290 660 m3). Vuotovesimäärä näiden kahden laitoksen osalta oli yhteensä 204 794 m3 (vuonna 2019: 102 105 m3). Puhdistamoille tullut veden määrä on kasvanut mittausten mukaan suuresti, jonka vuoksi mittausten täyttää todenmukaisuutta voidaan epäillä. Valvomo-ohjelmassa tapahtuneet päivitykset voivat myös osaltansa vaikuttaa tulokseen. Tiedetään kuitenkin, että virtauspiikit ovat kasvaneet vuodessa, jonka vuoksi vesimäärä on ollut aiempaan vuoteen verrattuna suurempi.

Käyttömaksujen vertailu esitetään alla olevassa taulukossa. Toholammin Viemäriiikelayoksen osalta käyttömaksu on hieman Suomen keskimääräistä (Vesilaitosyhdistys 2020) hintaa alhaisempi.

	Toholampi Viemäriiikelayos	Keskimääräinen hinta Suomessa (144 laitosta)
Jätevesi €/m3 (sis. alv)	2,73	2,83

Jäteveden puhdistaminen

Kirkonkylän puhdistamon saneerauksen aikana jäteveden puhdistuksessa koettiin hetkittäin suurikin haasteita. Puhdistamo kykeni pääsemään kuitenkin suurimmaksi osaksi annettuihin lupaehtoihin. Ainoastaan toisen vuosineljänneksen osalta orgaanisen aineen ja kokonaisfosforin jäännöspitoisuudet ylittyivät, ja poistotehotkin jäivät hieman asetetuista rajoista. COD:n jäännöspitoisuus ylityi suuresti eikä ammoniumtyppikään ollut lupaehtojen rajoissa. Lupaehtoihin sisältyviä mitattuja arvoja vuoden aikana kirkonkylän puhdistamon osalta on 24 kappaletta. Ylityksiä tapahtui viiden mittauksen osalta ja kaikki nämä tapahtuivat toisen vuosineljänneksen aikana. Saneerauksen jälkeen prosessi on saatu vakautettua ja puhdistustulokset ovat olleet kiitettävällä tasolla.

Sykäräisen puhdistamolla ylettiin vuoden aikana kaikkiin ympäristöluvan asettamiin käsittelyvaatimuksiin. Ylityksiä ei tapahtunut minkään mitattavat seitsemän määreen kohdalla.

Laitokset ja viemäriverkostot

Toholammin Viemäriiikelaytoksella on 2 puhdistamoa ja 11 jätevedenpumppaamo. Jätevesiverkostoa on yhteensä 36 036 m, josta suurin osa on muoviputkistoa.

	Pituus	Putkimateriaali
Viemäriverkosto kirkonkylä	29 603 m	Muovi
	3 388 m	Betoni
Viemäriverkosto Sykäräinen	3 045 m	Muovi

Erillistä hulevesiverkostoa Toholammin Viemäriiikelaytoksen alueella ei ole.

Liikelaytoksen talous ja toteutuminen

TA-ylitysten/alitusten perustelut:

Tuotot

Tuotot eivät yltäneet talousarviossa esitetylle tasolle, koska vuoden aikana ei saatu aikaiseksi uusia teollisuusjätevesisopimuksia. Tuotoissa laskua talousarvioon verrattuna -78 631,51 euroa.

Kulut

Aineet, tarvikkeet ja tavarat (ostot) ylitys 156 339,67 euroa (148 %).

Ostot tilikauden aikana ylittyivät 11 679,53 euron verran. Tämä johtui pääosin saneerauksen vaikutuksista esimerkiksi kemikaalien kulutukseen.

Palvelujen ostot ylittyivät 144 660,14 euron verran. Palvelujen ostot kasvoivat ennakoitua suuremiksi lingon huollon aikaisen väliaikaisratkaisujen vuoksi, lietteen väliaikaisen varastointitilan puhdistuksesta ja rasvan aiheuttamista puhdistustöistä. Lähes kokonaan tämä ylitys kohdistui vuoden ensimmäiseen puolikkaaseen.

Henkilöstökulujen alitus 11 299,26 euron suuruisesti (92 % arviosta).

Henkilöstökulut olivat arvioitua pienemmät, johtuen henkilöstömuutoksista.

Liikelaytoksen tuleva kehitys

Liikelaytoksen lähitulevaisuus tulee pysymään todella haastavana, kuten on aikaisempinakin vuosina huomattu. Viime vuosina on keskitytty selvittämään ja löytämään jäteveden käsittelyratkaisuja kunnan ulkopuolelta, jotka eivät ole kuitenkaan tuottaneet tulosta. Tulevaisuudessa tullaan lisäämään hyvin alkaneita yhteistyökuvioita eri sidosryhmien kanssa. Jatkuvaa ja järkevää kehittämistä tullaan jatkamaan.

Lähivuosina tulemme lisäämään huomattavasti panostusta verkostoomme, joka on jäänyt viime vuosina vähemmälle. Verkoston kunnostuksilla pystymme pienentämään hulevesipiikkejä ja varmistamaan ympäristöystävällisen jäteveden johtamisen puhdistamoille.

Tavoitteet 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteuma
Jäteveden puhdistaminen	Puhdistamoiden ympäristöluvut	Puhdistamot täyttävät annetut raja-arvot	Pääsääntöisesti puhdistamo täytti raja-arvot. Saneerauksen aikana ylityksiä tapahtui kirkonkylän puhdistamolla.
Verkoston kunnon parantaminen	Vuotovesipaikkojen kartoittaminen	Vuotovesimäärien väheneminen	Vuotopaikkojen kartoituksia toteutettu. Vuotovesimäärä lisääntynyt.
Talouden tasapainottaminen	Osavuositarkastukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi	Arvioitua huonompi, johtuen saneerauksesta ja suurista laiterikoista.
Tutkitaan vaihtoehto jätevesien puhdistamiselle Toholammin ulkopuolella	Neuvottelut Vesikolmion ja Kannuksen vesiosuuskunnan kanssa ja toimintamallin päättäminen, esisuunnitelmien valmistuminen	Saadaan kokonaiskäsitys kustannuksista ja mahdollisesta yhteistyökuvioista.	Selvitystyö saatiin toteutettua.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Viemäriiikelaytöksellä ei ole omaa sisäisen valvonnan suunnitelmaa. Sisäisessä valvonnassa noudatetaan Viemäriiikelaytöksen puolella soveltuvien osien, mitä Toholammin kunnassa on voimassa olevaa ohjeistusta ja käytäntöä. Lakeja ja säännöksiä sekä hyviä hallinto- ja johtamistapoja tulee noudattaa.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Toholammin viemäriiikelaytöksen johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä 306 247,47 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ali-/yliäämään.

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastosiirtoja (alijäämä)	306 247,47
Lisätään poistoeron vähennys	
Tilikauden alijäämä	306 247,47
Edellisten tilikausien alijäämä taseessa	1 238 179,33
Tilikauden alijäämä	306 247,47
Alijäämä yhteensä 31.12.2020	1 544 426,80

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion toteutuminen	TA2020 Eur	Muutos Eur	TA + muutos Eur	TOT2020 Eur	Poikkeama Eur
VIEMÄRILIIKELAITOS					
KÄYTTÖTALOUS		0			
Tuotot	579 000	0	579 000	500 368,49	-78 631,51
Kulut	-474 820	0	-474 820	-614 176,34	-139 356,34
Netto ennen poistoja	104 180	0	104 180	-113 807,85	-217 987,85
Poistot yht	-167 990		-167 990	-179 626,10	-11 636,10
Netto	-63 810	0	-63 810	-293 433,95	-229 623,95
TULOSLASKELMAOSA					
Rahoitus- ja korkotuotot				258,72	258,72
Rahoitus- ja korkokulut	-14 000		-14 000	-13 072,24	927,76
TULOSLASKELMAOSA NETTO	-14 000	0	-14 000	-12 813,52	1 186,48
INVESTOINTIOSA					
Investointihankinnat	-180 000	-240 000	-420 000	-480 514,96	-60 514,96
Rahoitusosuudet investointeihin			0	0,00	0,00
Investoinnit netto	-180 000	-240 000	-420 000	-480 514,96	-60 514,96
RAHOITUS					
Lainojen lisäys	2 237 785		2 237 785	2 237 785,00	0,00
Lainojen lyhennys	-1 252 785		-1 252 785	-1 252 785,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 100 000		-1 100 000	-350 000,00	750 000,00
Rahoitus netto	-115 000	0	-115 000,00	635 000,00	750 000,00
Yhteensä	-204 820	-240 000	-444 820	27 863,67	472 683,67

VIEMÄRILIIKELAITOS TASE

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	1 525 090,89	879 253,93
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 069 914,11	1 158 559,01
Keskeneräiset hankinnat	1 312,00	286 406,47
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	15 000,00	15 000,00
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	52 796,15	49 745,52
Muut saamiset	59 143,13	25 082,89
Rahat ja pankkisaamiset	102 476,56	97 507,79
	<u>2 825 732,84</u>	<u>2 511 555,61</u>
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	760 500,59	760 500,59
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 238 179,33	-1 034 721,18
Tilikauden yli-/alijäämä	-306 247,47	-203 458,15
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat kunnalta	2 007 785,00	
Muut velat	153 189,86	152 973,86
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	2 487 785,00
Lainat kunnalta	1 115 000,00	
Ostovelat	48 695,03	69 728,96
Muut velat	264 117,64	248 292,89
Siirtovelat	20 871,52	30 453,64
	<u>2 825 732,84</u>	<u>2 511 555,61</u>
Omavaraisuusaste, %	-27,74	-19,02
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	498,60	611,32
Kertynyt yli-/alijäämä. 1000€	-1 544,43	-1 238,18
Lainakanta 31.12. 1000€	3 123	2 488

VIEMÄRILIIKELAITOS	01.01.-31.12.2020		01.01.-31.12.2019	
Tuloslaskelma				
Liikevaihto		500 333,49		488 984,02
Liiketoiminnan muut tuotot		35,00		15,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikaudenaikana	-128 529,53		-107 157,34	
Palvelujen ostot	-350 910,14	-479 439,67	-265 768,98	-372 926,32
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-104 586,83		-102 065,70	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-17 137,52		-17 967,51	
Muut henkilösivukulut	-2 996,39	-124 720,74	-2 783,83	-122 817,04
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-179 626,10		-167 702,76
Liiketoiminnan muut kulut		-10 015,93		-12 971,01
Liikeliiketoiminta(-)alijäämä)		-293 433,95		-187 418,11
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	258,72		58,05	
Muille maksetut korkokulut	-12 587,99		-15 638,85	
Korvaus peruspääomasta	0,00		0,00	
Muut rahoituskulut	-484,25	-12 813,52	-459,24	-16 040,04
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-306 247,47		-203 458,15
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-14,7		-11,3	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-19,0		-29,1	
Voitto, %	-61,2		-41,6	

VIEMÄRILIIKELAITOS
RAHOITUSLASKELMA

	2020	2019		
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä(-alijäämä)	-293 433,95	-187 418,11		
Korjauserät	28 791,27			
Poistot ja arvonalentumiset	179 626,10	167 702,76		
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 813,52	-16 040,04	-35 755,39	
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-480 514,96	-248 082,00		
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-480 514,96		-248 082,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-578 345,06		-283 837,39	
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 252 785,00	-231 110,00		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 237 785,00			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-350 000,00	635 000,00	560 000,00	328 890,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	-37 110,87	-13 225,19		
Korottomien velkojen muutos kunnalta				
Korottomien velkojen muutos muilta	-14 575,30	-51 686,17	23 782,75	10 557,56
Rahoituksen rahavirta	583 313,83		339 447,56	
Rahavarojen muutos	4 968,77		55 610,17	
Kassavarat 31.12.	102 476,56	4 968,77	97 507,79	55 610,17
Kassavarat 1.1.	97 507,79		41 897,62	

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	-20,4	105,5
Lainanhoitokate	0,28	0,28
Kassan riittävyys, pv	54	22
Quick ratio=maksuvalmiussuhde	0,08	0,08
Current ratio	0,08	0,08

7.2. Liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 2.9.2002 §48 vahvistamaa poistosuunnitelmaa ja 12.11.2012 §40 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Tarkistetun poistosuunnitelman mukaan vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneisiin hyödykkeisiin sovelletaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen 2011 liitteen 1 mukaisia poistoaikojen alarajoja. Poistomenetelmäksi on vahvistettu tasapoisto ja poistoajat ovat:

	Ennen vuotta 2013 valmistuneet	2013 ja sen jälkeen valmistuneet
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	2 vuotta
Rakennukset		
Asuinrakennukset	50 vuotta	30 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotanto- sekä vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemäriverkko	40 vuotta	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	15 vuotta
Kadut, tiet, torit, puistot ym. maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Sairaala-, terv.huolto- yms. Laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	10 vuotta	3 vuotta

Keskimääräisten suunnitelman mukaisten poistojen ja keskimääräisten poistonalaisten investointien omahankintamenojen vastaavuudet eivät poikkea olennaisesti (yli 10 %) toisistaan.

Sumu-poistot ja poistonalaiset investoinnit				TP2020	TP2019
Vuosina 2019- 2023:					
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot				191 205,77	169 531,98
Keskimääräinen poistonalaisten investointien					
omahankintameno				202 719,39	100 559,29
Ero euroina				-11 513,62	68 972,68
Ero %				-5,68 %	68,59 %

7.2.1 Tuloslaskelman liitetiedot

VIEMÄRILIikelaitos kokonaistulot ja menot v. 2020					
TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	500 333,49	18,27	Toimintakulut	614 176,34	22,42
	35,00	0,00	- Valmistus omaan käyttöön		0,00
Korkotuotot	0,00	0,00	Korkokulut	12 587,99	0,46
Muut rahoitustuotot	258,72	0,01	Korvaus peruspääomasta	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot			Muut rahoituskulut	484,25	0,02
Tulorahoituksen korjauserät			Satunnaiset kulut		
- Pysyvien vastaavien			Tulorahoituksen korjauserät		
hyödykkeiden luovutusvoitot		0,00	- toteutumaton investointi menoksi	28 791,27	1,05
Investoinnit			- käyttöomaisuuden myyntitappiot		0,00
Rahoitusosuudet investointeihin		0,00	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		0,00	Käyttöomaisuusinvestoinnit	480 514,96	17,54
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		0,00	Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 237 785,00	81,72	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 252 785,00	45,73
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,00	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	350 000,00	12,78
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	2 738 412,21	100,00	Kokonaismenot yhteensä	2 739 339,81	100,00

7.2.2 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset työt	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Sijoitukset, osakkeet
VIEMÄRILAITOS								
Poistamaton hankintameno 1.1.		879 253,93	1 158 559,01			286 406,47	2 324 219,41	15 000,00
Lisäykset tilikaudella		458 714,96	21 800,00				480 514,96	
Rahoitusosuudet tilikaudella							0,00	
Vähennykset tilikaudella						-28 791,27	-28 791,27	
Siirrot erien välillä		256 303,20				-256 303,20	0,00	
Luov.kert. sumupoisto								
Tilikauden poisto		-69 181,20	-110 444,90				-179 626,10	
Kirjanpitoarvo 31.12.		1 525 090,89	1 069 914,11			1 312,00	2 596 317,00	15 000,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2020	2019
Myyntisaamiset	52 796,15	49 745,52
Jätevesisaaminen Toholammin Vesihuolto Oy	58 730,73	12 495,99
Joulukuun arvonnalisäverosaatava		7 727,05
Muut saamiset	412,40	4 859,85
Saamiset yhteensä	111 939,28	74 828,41

Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät 1.1.2026 jälkeen	2020	2019
Toholammin kunta	1 547 785,00	0,00
Muut velat	2020	2019
Liittymismaksut	153 189,86	152 973,86

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma	2020	2019
Toholammin kunta	1 115 000,00	1 350 000,00
Kuntarahoitus, siirto kunnalle		1 137 785,00

7.2.3 Allekirjoitus ja merkinnät

TOHOLAMMIN VIEMÄRILIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS

TOHOLAMMILLA 10.3.2021

VIEMÄRILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Ahti Harju

johtokunnan jäsen

Jarkko Kentala

johtokunnan jäsen

Jukka Rimpioja

johtokunnan jäsen

Vesa Lintilä

johtokunnan jäsen

Raimo Ahokas

Puheenjohtaja

Joni Haarala

käyttömestari -toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Edellä oleva Toholammin Viemäriiikelaitoksen tilinpäätös on tarkastettu

Kokkolassa 31.5.2021

Asko Vanhatupa

tilintarkastaja JHTT

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	TA2020 toteutuminen		Eliminoinnit		Kunta + liikelaitos
	Kunta	liikelaitos	Kunta	liikelaitos	
Toimintatulot					
Myyntituotot, ulkoiset	5 459 556,47	500 333,49	-26 873,12	-415,40	5 932 601,44
Maksutuotot	1 176 455,45				1 176 455,45
Tuet ja avustukset	214 869,70				214 869,70
Muut tulot	1 269 889,70	35,00	-1 390,00		1 268 534,70
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-10 301 578,64	-124 720,74			-10 426 299,38
Palvelujen ostot	-14 677 001,55	-350 910,14	358,40	26 743,93	-15 000 809,36
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 417 897,73	-128 529,53	57,00	129,19	-1 546 241,07
Avustukset	-422 745,64				-422 745,64
Muut toimintakulut	-306 913,61	-10 015,93		1 390,00	-315 539,54
Toimintakate	-19 005 365,85	-113 807,85	-27 847,72	27 847,72	-19 119 173,70
Verotulot	9 412 632,67				9 412 632,67
Valtionosuudet	12 056 148,00				12 056 148,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot, sisäiset					
Korkotulot, ulkoiset	40 547,64		-14 779,24		25 768,40
Muut rahoitustulot	24 584,73	258,72			24 843,45
Korkomenot, ulkoiset	-140 662,39	-12 587,99		14 779,24	-138 471,14
Muut rahoituskulut	-6 686,97	-484,25			-7 171,22
Vuosikate	2 381 197,83	-126 621,37	-42 626,96	42 626,96	2 254 576,46
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-770 234,29	-179 626,10			-949 860,39
Poistoeron lis(-)/väh(+)					0,00
Tilikauden tulos	1 610 963,54	-306 247,47	-42 626,96	42 626,96	1 304 716,07

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	TP2020 toteutuminen		Eliminoinnit		Kunta + liikelaitos
	Kunta	liikelaitos	Kunta	liikelaitos	
Tulorahoitus					
Vuosikate	2 381 197,83	-126 621,37	-42 626,96	42 626,96	2 254 576,46
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	10 746,51	28 791,27			39 537,78
	2 391 944,34	-97 830,10	-42 626,96	42 626,96	2 294 114,24
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 596 734,50	-480 514,96			-2 077 249,46
Rahoitusosuudet investointimenoihin	486,90				486,90
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustuotot	131 851,63				131 851,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	927 548,37	-578 345,06	-42 626,96	42 626,96	349 203,31
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys (sis)	-2 237 785,00		2 237 785,00		
Antolainasaamisten vähennys (sis)	315 000,00		-115 000,00		200 000,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 137 785,00	2 237 785,00	-1 137 785,00	-2 237 785,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-554 760,00	-1 252 785,00		1 252 785,00	-554 760,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 498 660,43	-350 000,00		350 000,00	1 498 660,43
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muu	0,00				0,00
Saamisten muutos	-895 715,82	-37 110,87	-350 000,00		-1 282 826,69
Korottomien velkojen muutos	292 792,46	-14 575,30			278 217,16
Yhdystili rahavaroissa kunnalla					
Rahoituksen rahavirta	-444 022,93	583 313,83	-350 000,00	1 602 785,00	139 290,90
Vaikutus maksuvalmiuteen	483 525,44	4 968,77	592 373,04	-592 373,04	488 494,21
					488 494,21
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	800 590,63	102 476,56			
Rahavarat 1.1.	317 065,19	97 507,79			
	483 525,44	4 968,77			

7.3 Tytäryhtiöiden tilinpäätökset

KIINTEISTÖ OY TOHOLAMMIN VUOKRATALOT (100 %)

Vastuuhenkilö: Kiinteistöyhtiön hallitus
Toimitusjohtaja Teemu Turpeinen

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratalokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>75 % (90 %)	72,1 %
Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden vaihtuvuus	< 25 %	28 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 2.500 €	890 €

SUUNNITELMAVUOSIEN TAVOITTEET 2021–2024

Kiinteistöjen ylläpidon kehittäminen suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.
Sähköisten työkalujen ja asiointimahdollisuuksien ottaminen käyttöön.
Tuulivoimarakentamisen luomaan asutuskysyntään vastaaminen 2021–2022
Asuntokannan sopeuttaminen määrällisesti ja peruskorjausten käynnistäminen 2023–2024

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP2019	TA2020	TP2020
Vuokrattavia asuntoja	134	134	134
Asuntojen käyttöaste %	66,3	75	72,1
Vuokrahakemuksia (yhteishaku kunnan asuntojen kanssa)	66	100	60
Keskivuokra €/m ²	8,56	8,56	8.56
Taloyhtiöltä asunnon saaneet ruokakunnat	28	50	39

KOY Toholammin Vuokratalot

TULOSLASKELMA	2020	2019
KIINTEISTÖN TUOTOT		
Vuokrat	505 951,99	481 743,03
Käyttökorvaukset	20 259,62	14 692,00
Muut kiinteistön tuotot	51 195,00	52 150,00
	<u>577 406,61</u>	<u>548 585,03</u>
 LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT	 1 923,47	 1 514,78
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-475 663,52	-408 626,70
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	103 666,56	141 473,11
Rahoitustuotot ja kulut	-18 985,65	-18 669,04
 Poistot ja arvonalentumiset	 -180 576,12	 -180 576,12
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINP.S	-95 895,21	-57 772,05
TILIKAUDEN TULOS	-95 895,21	-57 772,05

KOY Toholammin Vuokratalot
T A S E

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieraspääoma			Osakepääoma	794 015,19	794 015,19
Aineelliset hyödykkeet			Ed.tilikausien yli-/alijäämä	15 611,52	73 383,57
Maa- ja vesialueet	91 715,27	91 715,27	Tilikauden yli-/alijäämä	-95 895,21	-57 772,05
Liittymismaksut	131 158,16	131 158,16	Oma pääoma yhteensä	713 731,50	809 626,71
Rakennukset	2 317 739,79	2 498 315,91			
Koneet ja kalusto	211,83	211,83	VIERAS PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet yht. 2 540 825,05	2 721 401,17		Pitkäaikainen		
			Lainat rahoituslaitoksilta	1 275 724,00	1 514 634,94
Sijoitukset			Pitkäaik.vieras pääoma yht.	1 275 724,00	1 514 634,94
Osakkeet ja osuudet	740,76	740,76			
Sijoitukset yht.	740,76	740,76	Lyhytaikainen		
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT. 2 541 565,81	2 722 141,93		Lainat rahoituslaitoksilta	481 041,62	333 466,21
			Muut lyhytaikaiset velat	85 688,80	76 063,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Siirtovelat	2 764,94	1 812,67
Myyntisaamiset	13 081,60	11 593,28	Lyhytaikainen vieras pääoma	569 495,36	411 342,26
Siirtosaamiset	0,00	0,00	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 558 950,86	2 735 603,91
Saamiset yht.	13 081,60	11 593,28			
Rahat ja pankkisaamiset	4 303,45	1 868,70			
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	17 385,05	13 461,98			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 558 950,86	2 735 603,91			

TOHOLAMMIN KEHITYS OY (100 %)

Vastuuhenkilö: Toholammin Kehitys Oy:n hallitus
Toimitusjohtaja Esa Järvenoja

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa toimitilapalveluita, yritysneuvonta-palveluita sekä muita elinkeinojen kehittämiseen liittyviä palveluita Toholammin yritystoiminnan tarpeisiin vuosisuunnitelman mukaisesti.

TAVOITTEET 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste, tuotto €	100 %, Budjetoitu tuotto	99,2 % vuokrausaste, 99,7 % tuotto
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto	Ylitti 15,4 % budjetoidun tuoton
Yritysten osaamisen kehittäminen hankkeiden avulla	Osallistuvien yritysten lukumäärä. Hankkeet.	3 yritystä, 1 hanke	Omistajanvaihdosten kartoitushanke ei saanut rahoitusta.
Bioalan ja uusien innovaatioiden edistäminen	Investoinnit bio- ja uuteen teknologiaan	1 M€	Yritystukia 406108 €, koronatukia 630688 €
Aloittavien ja toimivien yritysten aktivointi ja kehittäminen	Osallistuvien yritysten luku	15	34
Uudet sijoittuvat yritykset	Sijoittuvien yritysten lukumäärä (liikevaihto > 0,5M€ tai työllistävyys > 5 henkilöä)	1/vuosi	Ei kriteerit täyttäviä sijoittuvia yrityksiä. Uusia perustettuja yrityksiä 27

SUUNNITELMAVUOSIEN TAVOITTEET 2021–2025

Toimitilavuokraus: Toimitilojen vuokrausasteen ja tuoton varmistaminen. Toimitilojen hoito- ja ylläpitokulujen hallinta ennakoivan kiinteistöhoidon avulla.

Sijoitustoiminta: Sijoitustoiminnan tuotto, uudet sijoituskohteet ja omistukset. Biotalous ja uusien innovaatioiden edistäminen.

Yritysten aktivointi ja osaamisen kehittäminen: Yhteistoimin kunnan kanssa tuetaan uuden yritystoiminnan syntymistä kuntaan, yritysten osallistuminen yrittäjyyttä, elinkeinoja ja toimialoja koskeviin tilaisuuksiin, suurhankkeisiin valmistautuminen, yritystenvälinen yhteistyö, tarjous- ja muun osaamisen kehittäminen. Ikääntyvien yrittäjien yritysten elinkelpoisuuden kehittäminen,

jotta yritykset säilyisivät ja omistajanvaihdokset olisivat mahdollisia. Maatalouden vapautuvien tuotantotilojen kartoitus ja uusien käyttötarpeiden löytäminen.

Sijoittuvat yritykset: Tuulipuistorakentamiseen ja ylläpitoon osallistuvat sijoittuvat yritykset, muut sijoittuvat yritykset

Henkilöstö	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Vakinaiset työsuhteiset	1	1	1
Määräaikaiset työsuhteiset			

Vuonna 2020 yrityksellä ei ollut käynnissä olevia hankkeita. Uusia hankkeita valmisteltiin liikennekaasun jakeluaseman ja yritysten omistajanvaihdoksiin liittyen. Liikennekaasun jakeluaseman osalta yksityiset yritykset hakivat liikenneinfratukea omille hankkeilleen. Omistajanvaihdoshankkeelle ei leader-ryhmällä ollut rahoitusresurssia jäljellä. Suurhankkeiden osalta jaettiin tietoa alueen tuulipuistohankkeista ja järjestettiin tapaamisia paikallisille maa-aines- ja maansiirtoyrityksille. Kuu-kausittain järjestettiin kunnan yrittäjille aamupuurotilaisuus, jossa käsiteltiin ajankohtaisia asioita. Maaliskuussa järjestetty Sytykettä Lampilta -rekrytointitilaisuus herätti suurta kiinnostusta. Tilikausi 2020 oli poikkeuksellinen korona -pandemian vuoksi. Pandemia lähes pysäytti henkilökohtaisia palveluja tarjoavien yritysten liiketoiminnan. Myös ravintola- ja majoitusyritykset kärsivät pahasti valtion rajoitustoimien vuoksi. Toholammin yrityksiä neuvottiin ja avustettiin yksinyrittäjätuen ja ELY:n tilanneanalyysituen hauissa ja raportoinnissa. Toholammin yritykset saivat Business Finlandin, ELY-keskuksen, kuntien yksin yrittäjätuen ja Valtiokonttorin yleisen kustannustuen kautta yhteensä 630688 euroa tukea. ELY-keskuksen yritystukia myönnettiin 406108 eurolla. Korona-pandemiasta huolimatta Toholammille perustettiin 27 uutta yritystä (edellisenä vuonna 18).

Toholammin kehitys Oy		
TULOSLASKELMA	2020	2019
Liikevaihto	388 845,25	379 844,34
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana		
Ulkopuoliset palvelut		-5 650,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-58 966,54	-61 834,90
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 178,54	-9 051,52
Muut henkilösivukulut	-1 030,80	-440,92
	-68 175,88	-71 327,34
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-173 950,92	-183 300,79
Liiketoiminnan muut kulut	-73 937,68	-82 805,93
Liikevoitto (-tappio)	72 780,77	36 760,28
Rashoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	79 603,90	78 626,25
Korko- ja rahoituskulut	-47 344,25	-55 841,93
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	32 259,65	22 784,32
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja satunnaisia eriä ja veroja	105 040,42	59 544,60
Tilikauden voitto (tappio)	105 040,42	59 544,60

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Peruspääoma	2 115 000,00	2 115 000,00
Maa- ja vesialueet	401 015,62	401 015,62	Edellisten tilikausie	-388 850,32	-448 394,92
Rakennukset ja rakenn	2 540 392,10	2 711 641,40	Tilikauden yli-/alijä	105 040,42	59 544,60
Muut aineelliset hyödy	14 994,68	10 967,60		1 831 190,10	1 726 149,68
	2 956 402,40	3 123 624,62			
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osuudet omistusyhtey	1 820,00	1 820,00	Pitkäaikainen		
Muut saamiset	870 642,51	962 642,51	Pääomalainat	425 000,00	625 000,00
	872 462,51	964 462,51	Lainat rahoitus- ja	1 763 980,00	1 993 886,00
			Velat saman konsernin yrityksille		
VAIHTUVAT VASTAAVAT				2 188 980,00	2 618 886,00
Saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	32 255,49	3 579,48	Lainat rahoitus- ja	229 906,00	229 906,00
Muut saamiset	1,82	1,93	Ostovelat	6 596,87	7 148,12
Siirtosaamiset	22 090,75	18 406,30	Muut velat	17 715,37	13 261,59
	54 348,06	21 987,71	Siirtovelat	40 999,47	53 485,41
			Lyhytaikainen yht	295 217,71	303 801,12
Rahat ja pankkisaamis	432 174,54	538 761,96	(vieras pääoma)	2 484 197,71	2 922 687,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 315 387,51	4 648 836,80	VASTATTAVAA YHTEI	4 315 387,81	4 648 836,80

Yhtiön toimitilatoiminnan liikevaihto on kehittynyt suunnitelman mukaisesti. Uusia kehittämishankkeita ei ole käynnistynyt kuluvana vuonna, joten hanketoiminnan liikevaihto ja myös kustannukset ovat alle suunnitellun. Lainojen korkokustannusten alentuminen on vaikuttanut myönteisesti yhtiön tilikauden tulokseen.

TOHOLAMMIN ENERGIA OY (96,66 %)

Vastuuhenkilö Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala
Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Tuottaa ympäristöystävällistä energiaa ja kehittää Toholampia.

TAVOITTEET 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.12.2020
Turvallisuuden parantaminen	Työtapaturmat	Ei yhtään tapaturmaa.	Ei työtapaturmia
100 %:nen lämmöntoimitusvarmuus	Toimituskatkokset	Ei katkoksia lämmöntoimituksessa.	8 katkosta verkostorakennuksista
Etäluettava mittari 72 %:lla asiakkaista.	Mittareiden määrä	15 etäluettavaa mittaria lisää.	Toteutunut
Laitosten yleisen toimivuuden ylläpito ja parantaminen.	Hälytysten määrä	Max. 70 hälytystä / vuosi	40 kpl
Aktiivisuuden lisääminen	Yhteistyöpyyntöjen ja tarjousten tekeminen nykyisille ja potentiaalisille uusille asiakkaille.	Min. 10 yhteistyöpyyntöä.	Tavoite saavutettu

Tapahtumat vuodelta 2020

Vuosi 2020 oli Toholammin Energia Oy:n 32. toimintavuosi.

Yrityksen liikevaihto laski 14 % edellisvuodesta pääosin lämpimän vuoden aiheuttaman pienen lämmöntarpeen takia, mutta myös erittäin heikon sähkön pörssihinnan ja teollisuusasiakkaiden energiatehokkuuden parantumisen myötä.

Vuoden aikana panostimme kovasti lämmönmyyntityöhön tarjousten ja yhteistyöpyyntöjen muodossa. Lämpöä tarjottiin 11 eri kohteeseen. Sen lisäksi käynnistimme kasvihuoneyrittäjän etsinnän. Markkinointi- ja myyntityö tuotti tulosta, sillä vuoden aikana kaukolämpöverkkoon liitettiin kaksi uutta asiakasta.

Myynti- ja markkinointityön ohessa muutimme kaukolämmön hinnoittelumalliamme liittymismaksujen määräytymisen ja teollisuusasiakkaiden energian hinnoittelun osalta.

Kaukolämpöverkostoa saneerattiin suuresti kahdesta paikkaa verkkoa. Yhteensä uutta putkea asennettiin noin 350 metriä. Asiakkaille vaihdettiin 15 uutta etäluettavaa mittaria, joka nosti etäluennassa olevien asiakkaiden määrän 74 %:iin.

Solmimme vuodelle 2021 uusia polttoainesopimuksia, joilla saimme alennettua polttoaineen kokonaishintaa. Polttoainesopimusmuutosten lisäksi muutimme vakuutuksemme toiseen vakuutusyhtiöön edellisen nostettua vakuutusmaksujamme 60 %:lla.

Investoimme voimalaitoksen pihan laajennukseen, jotta voimme vastaanottaa rankapuuta suoraan laitoksen pihalle. Ostimme myös 1,32 ha peltomääräalan laajentaaksemme Kuljettajantien laitoksen tonttia potentiaalisten lämpöasiakkaiden varalle. Voimalaitokselle investoitiin petihiekan takaisinkiertäyslaitteisto, joka vähentää hiekanostotarvetta ja pohjatuhkanpoistokuluja 80 %

Koulutimme päivystysrinkiimme uuden työntekijän, joka aloitti päivystystyön tekemisen loppuvuodesta oman toiminimensä kautta. Toinen vakituinen työntekijämme valmistui oppisopimuksella suoritetusta energiantuotannon ammattitutkinnosta vuoden lopussa ja hänelle annettiin sen jälkeen A-koneenhoitajan paperit. Työllistimme lisäksi kesätyöntekijän 3 kuukauden ajaksi.

Arviot lähitulevaisuuden tapahtumista

Kaukolämpöverkkoon liitetään kevään ja kesän aikana useampi uusi asiakas ja uusi koulu. Myynti- ja markkinointityötä nostetaan uudelle tasolle uusien asiakkaiden hankkimiseksi.

Selvitystöitä tehdään uusien energiantuotantoratkaisujen löytämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi.

SUUNNITELMAVUOSIEN TAVOITTEET 2022–2025

Hyödyntää omaa ja Toholammin potentiaalia edellisiä vuosia paremmin. Lisätä lämmön myyntiä 10 000 MWh, parantaa tuotannon hyötysuhdetta 10 % ja kaukolämpöverkoston hyötysuhdetta 2 %.

Henkilöstö	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Vakinaiset työsuhteiset	3,5	3	3
Määräaikaiset työsuhteiset			0,3

Toholammin Energia Oy	2020	2019
TULOSLASKELMA		
Liikevaihto	1 111 867,04	1 292 931,39
Liiketoiminnan muut tuotot		300,00
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana	-632 625,81	-762 988,98
Varastojen muutos	38 215,50	10 027,49
Ulkopuoliset palvelut	-23 345,30	-16 300,66
	-617 755,61	-769 262,15
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-164 567,41	-188 566,76
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-25 354,42	-33 421,35
Muut henkilösivukulut	-7 262,91	-7 750,65
	-197 184,74	-229 738,76
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-297 063,78	-292 988,73
	-297 063,78	-292 988,73
Liiketoiminnan muut kulut	-131 267,48	-130 235,42
Liikevoitto (-tappio)	-131 404,57	-128 993,67
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	3 380,96	1 973,17
Korko- ja rahoituskulut	-21 843,75	-22 944,84
	-18 462,79	-20 971,67
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-149 867,36	-149 965,34
Voitto (tappio) tilinpäätössiirtoja ja veroja	-149 867,36	-149 965,34
Tilikauden voitto (tappio)	-149 867,36	-149 965,34

Toholammin Energia Oy
TASE

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat oikeudet		1 000,00	Peruspääoma	1 200 000,00	1 200 000,00
Aineelliset hyödykkeet			Arvonkorotusrahoasto		
Maa- ja vesialueet	28 064,32	10 904,32	Muut omat rahastot	700 000,00	700 000,00
Rakennukset ja rakennelmat	1 145 414,69	1 195 885,40	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 691 492,49	-1 541 527,15
Koneet ja kalusto	3 685 104,68	3 811 203,65	Tilikauden yli-/alijäämä	-149 867,36	-149 965,34
Muut aineelliset hyödykkeet	242 179,85	260 809,07		58 640,15	208 507,51
	5 100 763,54	5 278 802,44			
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Muut osakkeet ja osuudet	3 306,64	3 306,64	Pitkäaikainen		
	3 306,64	3 306,64	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 539 636,00	3 839 636,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Muut velat	775 497,46	772 550,48
Aineet ja tarvikkeet	36 711,59	35 408,24		4 315 133,46	4 612 186,48
Valmiit tuotteet	86 772,73	49 860,58	Lyhytaikainen		
Ennakkomaksut	9 228,16	50 964,52	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	300 000,00	300 000,00
	132 712,48	136 233,34	Velat saman konsernin yrityksille	750 000,00	500 000,00
Saamiset			Ostovelat	82 779,90	139 768,99
Pitkäaikaiset saamiset			Muut velat	31 682,42	26 995,42
Myyntisaamiset	4 425,98	4 425,98	Siirtovelat	24 206,20	24 791,28
Lyhytaikaiset saamiset			Lyhytaikainen vieras po yht	1 188 668,52	991 555,69
Myyntisaamiset	173 861,32	187 852,16	(vieras pääoma)	5 503 801,98	5 603 742,17
Siirtosaamiset	5 525,54	5 619,48			
	179 386,86	193 471,64	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 562 442,13	5 812 249,68
Rahat ja pankkisaamiset	141 846,63	195 009,64			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 562 442,13	5 812 249,68			

8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TOHOLAMMIN KUNNAN VUODEN 2020 TILINPÄÄTÖS

Kh 29.3.2021

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Toholammilla 29.3.2021

Toholammin kunnanhallitus

Ilkka Piispanen
puheenjohtaja

Virpi Ali-Haapala
jäsen

Minna Lankinen
jäsen

Jukka Lintilä
jäsen

Kaija Polso
jäsen

Jukka Rimpioja
jäsen

Ville Suomala
jäsen, vpj.

Jukka Hillukkala
kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kokkolassa 31.5.2021

BDO Audiator Oy

Asko Vanhatupa
JHTT

9 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Kunnan taloushallinnossa on käytössä sähköinen arkistointijärjestelmä Aditro Archive.

Päiväkirja	Sähköinen arkistointi
Pääkirja	Sähköinen arkistointi
Reskontrat	Sähköinen arkistointi
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkistointi (Kuntien Hetapalvelut)
Tilinpäätösasiakirja	Sähköinen, Dynasty
Tase-erittelyt	Paperinen

Tositelajit:

1 pankkitositteet
4 palkkatapahtumat
7 lomituskassut
10 muistiotositteet
12 käyttöomaisuus
25 ostoreskontra maksut Intime-Plus
26 ostoreskontra laskut Intime-Plus
29 myyntireskontra suoritukset Intime-Plus
30 myyntireskontra yleislaskutus Intime-Plus
50 myyntireskontra/luottotappiot Intime-Plus
96 kirjanpidon tulos

TOHOLAMMIN KUNNAN TOIMIELIMET KERTOMUSVUONNA 2020 / LIITE

KUNNANVALTUUSTO

Valtuutetut

Ranta-Nilkku Mika, pj. (kesk)
Järvenoja Antti, I vpj. (kesk)
Harju Ulla-Riitta, II vpj. (sdp)
Ali-Haapala Virpi (kd)
Hylkilä Marja (kesk)
Järvenoja Marko (kesk)
Kivelä Hannu (kesk)
Laakeri Oskari (ps), ero 7.2.2020
Lankinen Minna (kesk)
Lintilä Jukka (sdp)
Olkkola Timo (kesk)
Peltokangas Janne (kok)
Piispanen Ilkka (kesk)
Rimpioja Jukka (kok)
Seppälä Teppo (sdp)
Suomala Ville (kesk)
Syri Anna-Maija (kesk)
Tervala Kosti (ps), 25.5.2020 alkaen

Varavaltuutetut (kutsumisjärjestyksessä puolueittain, kd ja kok vaaliliitossa)

Porkola Veijo (sdp)
Tervala Kosti (ps), 25.5.2020 asti
Wennström Abebe (ps)
Kujala Eija (ps), 3.6.2020 alkaen
Laakso Miia (kok)
Nylander Iida (kok)
Polso Kaija (kesk)
Tuikkanen Juho (kesk), ero 1.8.2020
Kallio Raimo (kesk)
Karjalainen Heimo (kesk)
Kentala Jarkko (kesk)
Keskitalo Alpo (kesk)
Kopsala Kimmo (kesk)

KUNNANHALLITUS

jäsen

Piispanen Ilkka (kesk), pj.
Suomala Ville (kesk), vpj.
Lankinen Minna (kesk)
Polso Kaija (kesk)
Lintilä Jukka (sdp)
Rimpioja Jukka (kok)
Ali-Haapala Virpi (kd)

henkilökohtainen varajäsen

Kentala Jarkko (kesk)
Olkkola Timo (kesk)
Järvenoja Marko (kesk)
Kallio Raimo (kesk)
Seppälä Teppo (sdp)
Peltokangas Janne (kok)
Nylander Iida (kok)

VALTUUSTON SUHTEELLISTEN VAALIEN VAALILAUTAKUNTA

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Järvenoja Antti (kesk), pj.
Harju Ulla-Riitta (sdp), vpj.
Peltokangas Janne (kok)
Ali-Haapala Virpi (kd)
Laakeri Oskari (ps), ero 7.2.2020
Tervala Kosti (ps), 25.5.2020 alkaen

Lankinen Minna (kesk)
Lintilä Jukka (sdp)
Rimpioja Jukka (kok)
Järvenoja Marko (kesk)
Seppälä Teppo (sdp)

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

jäsen

Hukari Sakari (kesk), pj.
Rautiainen Mauri (sdp), vpj.
Rimpioja Katja (kok)
Hopeavuori Dagny (kd)
Lappi Seppo (ps)

varajäsen

(järjestys, jonka mukaan varajäsenet tulevat jäsenten sijaan)

1. Kopsala Kimmo (kesk)
2. Rautio Helena (sdp)
3. Hovila Seija (kok)
4. Snellman Ritvariitta (kd)
5. Lehtimäki Tuomas (ps)
6. Hietala Pekka (kesk)
7. Jämsä Sirpa (kesk)
8. Leppä-Aho Pentti (sdp)
9. Pahikainen Tuija (kesk)

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Karjalainen Heimo (kesk), pj.
Ala-Kopsala Marjo (kesk), vpj.
Tuikkanen Juho (kesk), ero 1.8.2020
Tuikkanen Joonas (kesk), 21.9.2020 alkaen
Lintilä Minna (kesk)
Leppä-Aho Pentti (sdp)
Peltokangas Janne (kok)
Ahola Marika (ps)

Järvenoja Jarno (kesk)
Laakso Minna (kesk)
Keskitalo Alpo (kesk)
Polso Kaija (kesk)
Hirvinen Juha (sdp)
Laakso Miia (kok)
Wennström Abebe (ps)

SIVISTYSLAUTAKUNTA

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Järvenoja Marko (kesk), pj.
Nylander Iida (kok), vpj.
Remesaho Laura (kesk)

Björkbacka Sari (kesk)
Rimpioja Jukka (kok)
Lintilä Minna (kesk)

Olkkola Timo (kesk)
Rautiainen Piia (kesk)
Lintilä Jukka (sdp)
Seppälä Teppo (sdp)

Kentala Jarkko (kesk)
Olkkola Päivi (kesk)
Harju Ulla-Riitta (sdp)
Porkola Veijo (sdp)

TARKASTUSLAUTAKUNTA

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Järvenoja Antti (kesk), pj.
Harju Ulla-Riitta (sdp), vpj.
Keskitalo Alpo (kesk)
Laakso Miia (kok)

Kivelä Elina (kesk)
Porkola Veijo (sdp)
Rautiainen Piia (kesk)
Virkkala Kimmo (kd)

TOHOLAMMIN VIEMÄRILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Ahokas Raimo (kesk), pj.
Rimpioja Jukka (kok), vpj.
Kentala Jarkko (kesk)
Lintilä Vesa (kesk)
Harju Ahti (sdp)

Hietala Teemu (kesk)
Peltokangas Janne (kok)
Polso Eero (kesk)
Lahnalampi Mika (kesk)
Kaitola Veikko (sdp)

EDUSTUS KUNTAYHTYMISSÄ, YHTEISLAUTAKUNNISSA YM. KERTOMUSVUONNA 2019

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

Maakuntavaltuusto

valtuutettu

henkilökohtainen varavaltuutettu

Syri Anna-Maija
Peltokangas Janne

Lankinen Minna
Rimpioja Jukka

Maakuntahallitus

jäsen

Harju Ulla-Riitta
Lankinen Minna

Tarkastuslautakunta

varajäsen

Suomala Ville

KESKI-POHJANMAAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKUNTAYHTYMÄ (SOITE)

Valtuusto

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Piispanen Ilkka (kesk)

Lintilä Jukka (sdp)

Hallitus

kunnan edustaja

kunnan varaedustaja

Lintilä Jukka

Suomala Ville

Tarkastuslautakunta

puheenjohtaja

Piispanen Ilkka

KESKI-POHJANMAAN KOULUTUSYHTYMÄ

Yhtymävaltuusto

jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Suomala Ville (kesk)
Lankinen Minna (kesk)
Porkola Veijo (sdp)

Järvenoja Marko (kesk)
Olkkola Timo (kesk)
Linnarinne Elisa (sdp)

Yhtymähallitus

varajäsen

Polso Kaija

Tarkastuslautakunta

puheenjohtaja

Porkola Veijo

KORPELAN VOIMA KUNTAYHTYMÄ

Yhtymäkokousedustajat (viimeisimpään 27.11.2020 yhtymäkokoukseen nimetyt)

edustaja	varaedustaja
Hannu Kivelä	Kaija Polso
Virpi Ali-Haapala	Jukka Rimpioja
Ville Suomala	Timo Olkkola

Hallitus

jäsen	varajäsen
Syri Anna-Maija 27.11.2020 asti	Lankinen Minna 27.11.2020 asti
Ali-Haapala Virpi 27.11.2020 alkaen	Polso Kaija 27.11.2020 alkaen

KAUSTISEN SEUTUKUNTA, SEUTUVALTUUSTO

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Ranta-Nilkku Mika (kesk)	Polso Kaija (kesk)
Piispanen Ilkka (kesk)	Lankinen Minna (kesk)
Harju Ulla-Riitta (sdp)	Seppälä Teppo (sdp)
Ali-Haapala Virpi (kd)	Rimpioja Jukka (kok)

KANNUKSEN KAUPUNKI, KANSALAIISOPISTOJAOSTO (KanTo)

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Järvenoja Marko, vpj.	Nylander Iida
Päiviö Eeva	Peltokangas Jussi
Lintilä Jukka	Seppälä Teppo

KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAAREN ALUEEN PELASTUSLAUTAKUNTA

edustaja	varaedustaja
Laakso Miia (kok)	Rimpioja Jukka (kok)

LESTIJÄRVEN KUNTA, MAASEUTULAUTAKUNTA

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Hietala Juha (kesk)	Järvenoja Elina (kesk)

KOKKOLAN KAUPUNKI, YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Ala-Kopsala Marjo (kesk)	Järvenoja Elina (kesk)

YLIVIESKAN KAUPUNKI, JÄTELAUTAKUNTA

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Polso Kaija (kesk)	Anna-Maija Syri (kesk)

VESTIA OY

Hallitus

jäsen
Piispanen Ilkka

POLIISIN NEUVOTTELUKUNTA

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Kallio Raimo	Elamaa Terhi

KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUTAMIEHET

Heikkilä Timo

KIINTEISTÖTOIMITUKSEN USKOTUT MIEHET

Ranta-Nilkku Mika
Olkola Timo
Hirvikoski Teijo
Halmetoja Mika
Kivelä Tapio
Hirvinen Juha
Säkinen Esa